

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C223 – WEL15**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebeleid

van 11 mei 2010

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het herhaaldelijke uitstel van de uitvoering van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp uit 2004	3
Met redenen omklede moties	14
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de herwaardering van het artsenberoep	15
Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wachtlijsten bij de bezoekenruimten voor gescheiden ouders en kinderen	18
Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het PGB-experiment (persoonsgebonden budget)	21
Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over schuldbemiddeling	28

■

Voorzitter: de heer Tom Dehaene

Interpellatie van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het herhaaldelijke uitstel van de uitvoering van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp uit 2004

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, voor deze interpellatie moet ik zowat 11 jaar terug in de tijd gaan, namelijk 1999. Ik was toen zelf geen parlements lid. Het was vooral door toedoen van mevrouw Trees Merckx dat er een commissie ad hoc werd opgericht inzake het toenemend aantal jongeren in de bijzondere jeugdzorg.

Voorzitter, minister, collega's, in de eerste helft van de jaren 90 werd het aantal plaatsen in de bijzondere jeugdzorg afgebouwd als gevolg van het feit dat eind jaren 80, begin jaren 90 de meerderjarigheid van 21 jaar op 18 jaar was gebracht en er capaciteit te veel was in de bijzondere jeugdzorg. Rond 1995-1996 zagen we plots een enorme stijging van het aantal jongeren in de bijzondere jeugdzorg en groeide de roep om opnieuw meer plaatsen in de bijzondere jeugdzorg te installeren. Het Vlaams Parlement wilde dat eens van naderbij bekijken, want men wilde de bijzondere jeugdzorg echt wel 'bijzonder' houden. Men vond het een slechte evolutie dat er opnieuw meer jongeren in die bijzondere jeugdzorg kwamen.

Er is toen heel hard gewerkt en er is een doorwrochte nota gekomen inzake de integrale jeugdhulpverlening, waarbij het Vlaams Parlement aan de regering vroeg om werk te maken van de integrale jeugdhulpverlening en om de zes sectoren die bezig zijn met jongeren, namelijk de bijzondere jeugdzorg, de gehandicaptenzorg, Kind en Gezin, het algemeen welzijnswerk, de centra voor leerlingenbegeleiding en de centra voor geestelijke gezondheidszorg, te laten samenwerken met de bedoeling dat jongeren sneller en minder ingrijpend zouden worden geholpen en dat het hokjesdenken tussen alle sectoren zou verdwijnen, zodat er meer zorg op maat zou kunnen worden gegeven.

De regering die in 1999 aan de macht is gekomen, heeft de resolutie die het Vlaams Parlement in 1999 heeft goedgekeurd, uitgevoerd. Ze heeft een stuurgroep geïnstalleerd waarin de verschillende sectoren vertegenwoordigd waren, een aantal grote basislijnen voor de integrale jeugdhulpverlening uitgetekend en die lijnen uitgetest in pilootregio's. Het was een vraag van het parlement om dit niet van bovenuit op te leggen, maar een organisch proces te laten plaatsvinden van onderuit.

In 2004, toen de eerste fase van die proefperiode afgerond was, heeft het Vlaams Parlement deze proeffase bekrachtigd met een decreet dat de integrale jeugdhulpverlening decretaal wilde verankeren. Dat decreet voorzag erin dat in 2008 het sluitstuk van de integrale jeugdhulpverlening zou worden geïnstalleerd, namelijk de ene toegangspoort. Men heeft alle hulpverlening uit de zes sectoren in modules gegoten die met elkaar vergelijkbaar waren. Ik geef een voorbeeld. Pleegzorg vind je terug binnen Kind en Gezin, binnen de bijzondere jeugdzorg en de gehandicaptensector. Maak één module pleegzorg en zorg ervoor dat die over de sectoren heen kan worden ingezet en bepaal of die formule vrij toegankelijk is en de ouder zelf naar een pleeggezin kan stappen, dan wel of je via de ene toegangspoort moet gaan. Een aantal modules zouden voor de toegangspoort vrij toegankelijk zijn, een aantal modules, waaronder de pleegzorg, zouden na die toegangspoort komen.

Op dit moment zijn er nog altijd twee toegangspoorten, namelijk enerzijds tot de zorg binnen de gehandicaptensector, waar je via de Provinciale Evaluatiecommissies (PEC) toegang krijgt, en anderzijds de bijzondere jeugdzorg, waar de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg je al dan niet toegang geven op hulpverlening binnen de bijzondere jeugdzorg.

Tussen 2004 en 2009 is er vooral veel stilstand geweest. Dat had deels te maken met het feit dat we in de voorbije legislatuur drie verschillende ministers van Welzijn hebben gekend. Er is wel verder geëxperimenteerd, maar er zijn nooit knopen doorgehakt. Minister, ik had echt

gehoopt dat u met uw belofte – en u maakt die waar met de huidige lijstvorming – om voor de volgende 5 jaar voor de welzijnssector te gaan, nu knopen zou doorhakken en er eindelijk werk van zou maken om met die integrale jeugdhulpverlening effectief van start te gaan.

Wat blijkt nu? Ik lees in een persmededeling van vorige week dat u iets nieuws uit de trukendoos hebt gehaald, namelijk een aanloopmanager. Ik heb dat nog nooit gehoord. Hij moet tegen 2014, dus binnen 4 jaar, werk maken van die ene toegangspoort. Die aanloopmanager is niet de eerste de beste, het is de gewezen administrateur-generaal van Kind en Gezin, de heer Lieven Vandenberghe. Hij zou zich de komende 4 jaar als aanloopmanager moeten bezighouden met het maken van die toegangspoort.

Minister, ik snap er eigenlijk niets van. Mijn vragen zijn dan ook klaar en duidelijk. Waarom schuift u de uitvoering van het decreet betreffende de integrale jeugdhulpverlening nog eens met 4 jaar vooruit? Er zijn uren vergaderen in heel de integrale jeugdhulpverlening gestoken. Er zijn heel veel mensen op het terrein die daar enorm op ingezet hebben en die eigenlijk al jaren wachten op een signaal van de overheid over in welke richting het zal gaan, hoe het verder zal worden uitgevoerd en wat de beslissing is. Waarom schuift u dat nog eens 4 jaar vooruit? Gaat alles wat tot nu toe gebeurd is, gewoon de kast in? Wat is de precieze opdracht van de zogenaamde aanloopmanager? Wat zal hij meer kunnen bijbrengen dan wat we vandaag al weten?

Ik ben ervan overtuigd en ik hoor ook op het terrein dat dit een bijzonder slecht signaal is. Er is heel wat onzekerheid. Dat is onvermijdelijk in een veranderingsproces. Maar als je die onzekerheid tergend lang laat aanslepen, krijg je demotivatie. Als ik luister naar de consultants bijzondere jeugdzorg, merk ik dat die demotivatie moment na moment groter wordt. De wachtlijsten groeien, de werklust groeit. Er wordt altijd gezegd dat de integrale jeugdzorg eraan komt en dat er een onderzoek komt naar de ‘caseload’ van elke jeugdconsulent. Nu zeggen dat het nog eens 4 jaar zal duren, is een nefast signaal.

Minister, u hebt aangekondigd dat er uitbreidingscapaciteit zal komen, in de gehandicaptensector, in de kinderopvang en in de bijzondere jeugdzorg. Hoe zal die uitbreiding van de capaciteit passen in het hele model voor de integrale jeugdzorg dat op tafel ligt?

Waarom hebt u gekozen voor een nieuwe figuur, of toch nieuw binnen de integrale jeugdhulpverlening? Er is op dit moment een ambtenaar verantwoordelijk voor de integrale jeugdhulpverlening. Er is een cel binnen de administratie. Door daarnaast een aanloopmanager te zetten, geeft u het signaal aan de administratie dat ze slecht bezig zijn of overbodig. Waarom hebt u gekozen voor een aanloopmanager en waarom hebt u gekozen voor de gewezen administrateur-generaal van Kind en Gezin? Hij is niet neutraal in dezen. In het begin van het proces zat hij mee aan tafel als de man van Kind en Gezin. Niemand twijfelt aan zijn managementcapaciteiten. Ik twijfel wel of hij, nu de situatie helemaal verزند is, dat weer vlot zal kunnen trekken.

Hoe is de aanstelling van de aanloopmanager gebeurd? Is de normale benoemingsprocedure gevolgd? Of is er een nieuwe functie uitgevonden die het de minister mogelijk maakt om zomaar iemand aan te duiden, zonder enige procedure?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Ik wil me graag aansluiten bij de interpellatie van de collega. Het proces van de integrale jeugdhulp, minister, is een schrijnend voorbeeld van hoe het absoluut niet moet. De voorbije jaren is eindeloos gepalaverd in overlegvergaderingen binnen de sector van de jeugdhulp. Die vergaderingen hebben vooral veel tijd, energie en middelen opgeslorpt bij de mensen op het terrein, maar hebben vandaag concreet niets opgeleverd. De maatschappelijke noden op het terrein zijn nochtans, zoals zo dikwijls in de welzijnssector, maar al te goed gekend: problemen van wachttijden en gebrek aan gepaste opvang en ondersteuning.

Officieel is iedereen inderdaad nog altijd enthousiast, maar wanneer je gaat praten met de mensen van de voorzieningen, stel je vast dat ze zich heel wat vragen stellen, zoals waartoe het allemaal dient. De crisis hulp is zowat het enige tastbare resultaat tot nu toe. Velen stellen zich met mij de vraag of het niet wijzer was geweest om het geld dat al in de integrale jeugdhulp werd gestoken, te gebruiken om extra plaatsen te creëren.

Men vraagt zich ook af wat nog de waarde is van de engagementen die de welzijnsministers de voorbije jaren telkens hebben genomen. De totstandkoming van de intersectorale toegangspoort wordt telkens uitgesteld. Het decreet voorzag in een inwerkingtreding in 2008, daarna schoof voormalig minister Vanackere de datum 1 januari 2010 naar voren. Bij de bespreking van uw beleidsnota enkele maanden geleden heb ik dit probleem ook aangekaart. Toen stelde u nog dat dit in de loop van dit jaar de finale beslissing zou worden genomen. Enkele maanden later is het een uitstel van 4 jaar. Minister, ik hoop dat ik er niet van moet uitgaan dat dat de finale beslissing is.

Daarnaast is er de aanstelling van Lieven Vandenberghe als aanloopmanager. Of is dat de finale beslissing? Hij moet nu tegen 1 januari 2014 één intersectorale toegangspoort ontwikkelen in de integrale jeugdhulp. Een veranderingsmanager aanstellen lijkt mij eerder een wanhoopsdaad. Men zou beter af zijn met het laten maken van een uitvoerige, objectieve evaluatie van de integrale jeugdhulp en vooral de meerwaarde ervan voor de zorg voor jongeren. Ik denk dat zo'n evaluatie het best kan gebeuren door een onafhankelijk orgaan en met de inbreng van de jeugdmagistraten. Dat heeft onze fractie ook opgenomen in de motie bij de beleidsnota Welzijn.

Minister, leeft bij u nog de overtuiging dat de sectoren nog steeds geloven in de intersectorale toegangspoort en het proces van de integrale jeugdhulp in het algemeen? Waarom is er nu een verlenging van de periode met 4 jaar? Wordt er geen vooruitgang geboekt de afgelopen 2 jaar? Worden de problemen nu als groter ervaren dan twee 2 geleden en denkt men 4 jaar nodig te hebben? Wat zijn de kritische factoren waardoor we vandaag nog geen intersectorale toegangspoort hebben? Wat zijn de grote struikelblokken waarvoor de nieuwe veranderingsmanager een oplossing moet zoeken? Waren er meerdere kandidaturen voor de baan van aanloopmanager of veranderingsmanager? Op basis van welke criteria werd de heer Vandenberghe aangeduid?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, ik wil me graag hierbij aansluiten. Mevrouw Vogels kaart terecht een problematiek aan die al heel lang aansleept in dit parlement. Het dossier dateert inderdaad van 1999. Toen is dat hier eigenlijk voor het eerst uitvoerig aan bod gekomen. Ik zetelde toen al wel in het Vlaams Parlement, en herinner me dat hier lange debatten en hoorzittingen aan zijn voorafgegaan.

Mevrouw Vogels heeft het terecht opgemerkt: al in 1999, ondertussen meer dan 10 jaar geleden, is de opdracht gegeven aan de regering om werk te maken van de integrale jeugdhulpverlening, vooral met als doel snel werk te maken van zorg aangepast aan het profiel van de jongere. In 2004 was er dan het decreet. Daarbij werd aan de sector beloofd dat die ene toegangspoort er tegen 2008 – ondertussen toch ook al 2 jaar geleden – zou komen.

Ondertussen is dus inderdaad heel wat tijd verstreken. Er moet me echter het volgende van het hart. Mevrouw Van der Borgh zegt dat er eindeloos is gepalaverd, maar tot iets meer dan 1 jaar geleden maakte ze deel uit van de meerderheid. Zij en mevrouw Vogels hebben allebei toch enigszins boter op het hoofd. *(Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels)*

Mevrouw Vogels, u zat 1 jaar geleden niet in de meerderheid, maar na 1999 bent u ook Vlaams minister geweest. Daarna is mevrouw Byttebier u opgevolgd, als ik het me goed herinner. *(Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels)*

Dat is inderdaad afgerond, maar ondertussen heeft de partij van mevrouw Van der Borght wel 5 jaar deel uitgemaakt van de Vlaamse Regering. Nu mag u het mij niet kwalijk nemen, maar dit is niet alleen een verantwoordelijkheid van de drie ministers van Welzijn die we de vorige legislatuur hebben gehad. Het is een collectieve verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering. Minister, dit is een welzijnsdossier en als minister bent u verantwoordelijk voor het uitvoeren van de dossiers, maar op zich moet de welzijnsproblematiek een collectief engagement van de hele regering zijn.

Alleszins stellen we vast dat die ene toegangspoort nog steeds geen realiteit is. Nochtans nemen de noden in de sector almaar toe. Minister, dat weten we allemaal en u beseft dat ook zeer goed. Ik heb ook met wat verbazing kennis genomen van die persmededeling over het aanstellen van een aanloopmanager. U zult straks wel een verduidelijking geven, maar ik weet niet goed wat ik me bij die term moet voorstellen. Ik vind dat weinig daadkrachtig. Ik houd dan ook mijn hart enigszins vast. Zoals mevrouw Vogels al stelde, is het daarnaast aanstellen van de heer Vandenberghe als aanloopmanager een merkwaardig signaal ten opzichte van de administratie. Minister, voor alle duidelijkheid: ik twijfel helemaal niet aan de capaciteiten van die man. We hebben hem jarenlang meegemaakt in de commissie. Hij heeft steeds een zeer degelijke indruk gemaakt. Het gaat dus niet over de persoon in kwestie: het gaat over het principe.

Bovendien vrees ik dat dit dossier opnieuw op de lange baan wordt geschoven. Minister, ik wil u dus één duidelijke vraag stellen: welke garantie kunt u geven dat tegen 2014, en als het van ons afhangt liefst nog veel vroeger, die ene toegangspoort daadwerkelijk zal worden gerealiseerd?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, het decreet Integrale Jeugdhulp lijkt inderdaad al een lange geschiedenis te hebben. Mevrouw Vogels, ik dank u voor het schetsen van de geschiedenis ervan, ten behoeve van de nieuwelingen hier. Het is inderdaad geen gemakkelijke materie, maar de voorbije periode heb ik toch al wel de gelegenheid gehad om me er wat meer in te verdiepen. Ook heb ik er met heel veel mensen uit de sector over kunnen spreken.

In eerste instantie moet ik dan toch wel de bewering tegenspreken dat er geen draagvlak voor zou bestaan. Ik hoor van mensen in de sector dat ze beseffen dat dit nodig is. Ieder heeft vanzelfsprekend zijn bekommernissen, en de vraag leeft hoe dat in zijn werk zal gaan, maar er is het besef dat die uitvoering nodig is en er is vooral de bereidheid om daaraan mee te werken. Daarover gaat het immers. De implementatie moet op het terrein gebeuren. Daar moet het beter werken. Die bereidheid heb ik absoluut wel ervaren bij mijn gesprekken daarover.

Mevrouw Van der Borght, als ik die geschiedenis van naderbij bekijk, verbaast het me toch wel hoe u heel de integrale jeugdhulp in vraag durft te stellen. Ik meen te weten dat uw fractie dit destijds mee heeft ingediend. *(Opmerkingen van mevrouw Vera Van der Borght)*

Ik heb dat wel gehoord in uw betoog.

Mevrouw Vogels, u spitst zich toe op de integrale toegangspoort. Dat is natuurlijk maar één facet van heel de integrale jeugdhulp. Er zijn heel wat andere facetten, waarvan er heel wat al wél in uitvoering zijn. Het lijkt me goed mocht de minister nu of op een ander ogenblik eens een overzicht kunnen geven van de diverse facetten van dit decreet Integrale Jeugdhulp en hoe die in uitvoering zijn. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan de crisisjeugdhulp.

Wij onderschrijven uiteraard de uitvoering van het decreet en de invoering van de intersectorale toegangspoort, maar als die wordt ingevoerd, is het belangrijk dat dat ook op een goede manier gebeurt en dat een en ander goed is afgestemd. Anders gaan we nog meer problemen creëren.

In de beleidsnota is er ook een passage opgenomen over de intersectorale toegangspoort. Bij de bespreking van de beleidsnota zijn er vanuit de verschillende fracties vragen gesteld. De minister heeft daar toen uitdrukkelijk op geantwoord. In de beleidsnota is opgenomen dat er voor het einde van 2010 een operationeel plan zal zijn, gestoeld op adviezen van een gemengde werkgroep. Minister, kunt u ons een stand van zaken geven? Heeft die werkgroep zijn werkzaamheden beëindigd? Wat zijn daar de conclusies van? Wat zal in het kader van de intersectorale toegangspoort de rol van de comités en de bemiddelingscommissies zijn? Die vraag leeft ook wel op het terrein.

In het kader van de intersectorale toegangspoort is de indicatiestelling natuurlijk enorm belangrijk, maar met alleen een goede indicatiestelling zijn we er nog niet. Er moet nadien ook nog een goede modulering volgen. In de gesprekken die ik daarover gevoerd heb op het terrein, spreekt men over een traject op maat. Daar moet die modulering voor zorgen. Wanneer de intersectorale toegangspoort in werking zal treden, is het heel belangrijk dat de modulering en het achterliggende traject helemaal op punt staan. Welke vorderingen zijn er op dat vlak? Hoe ver staat men daarmee?

Minister, ik denk niet dat u gezegd hebt dat het 2014 wordt. U hebt altijd gezegd dat 2014 de uiterste datum is, maar dat er intussen gestaag naartoe wordt gewerkt, onder meer met een operationeel plan in 2010. Gezien het belang van dit dossier, wil ik u dan ook vragen om deze commissie regelmatig op de hoogte te houden van de stand van zaken en de vorderingen in dit dossier.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez: Voorzitter, minister, de verschillende betogen van de vorige sprekers tonen aan dat het hier om een problematiek gaat waar de voorbije jaren al heel wat tanden op zijn stukgebeten, omdat de toename van het aantal mensen waar het over gaat, enorm is. In de voorbije jaren is er mijns inziens geen sprake van stilstand, want op het terrein zijn er redelijk veel actoren die, nog voor er een loket is, met elkaar samenwerken op een manier die in die richting gaat.

Niet zo lang geleden hebben we al een discussie gehad naar aanleiding van een aantal zaken die zijn bovengekomen en die in de toekomst nog zullen bovenkomen in de sector van de bijzondere jeugdzorg. Ik ben het met de vorige spreker eens dat het op dit moment breder is dan enkel een discussie over het loket. Het is belangrijk dat ook een aantal andere facetten in de sector bekeken worden. Ik heb enkele weken geleden ook gevraagd of het mogelijk zou zijn dat een noodplan eventueel wordt versneld, en of men zou kunnen kijken wat mogelijk is op redelijk korte termijn. Dat moet niet noodzakelijk worden gesteund door veel middelen, want als het gaat over de moeilijkheden in de pleegzorg en/of de mogelijkheden om anders en beter te werken met de consulenten, die inderdaad vaak het licht niet meer zien in hoe het verder moet, bestaan er op korte termijn wel mogelijkheden om een aantal noden te lenigen. Het gaat concreet immers vaak over jongeren in precaire en zelfs af en toe angstaanjagende situaties.

Minister, kan er inderdaad redelijk snel werk worden gemaakt van een plan, waarmee er op korte termijn, en niet noodzakelijk met veel middelen, kan worden gewerkt aan de meest dringende noden? Die noden zijn er wel degelijk. Het gaat intussen over grote aantallen als het over beleid zelf gaat, maar gelukkig gaat het nog maar over een kleinere groep van heel erg schrijnende situaties. Het zou toch mogelijk moeten zijn om voor die mensen op korte termijn voor een verbetering van hun situatie te zorgen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, de uitvoering van het decreet Integrale Jeugdzorg behelst uiteraard veel meer dan de intersectorale toegangspoort. Ik heb kunnen vaststellen dat er volop uitvoering wordt gegeven aan dit decreet, met resultaten op het terrein die voelbaar zijn voor de cliënten en de hulpverleners. Zo was ik vorige week nog aanwezig

op een infomoment met 150 geïnteresseerden over de crisisjeugdhulp zoals die de voorbije jaren intersectoraal vorm kreeg. Dat heeft geresulteerd in een dekkend aanbod aan crisisjeugdhulp over heel Vlaanderen en Brussel, waar hulpverleners terecht kunnen.

Dat de realisatie van de integrale jeugdhulp aan een nood beantwoordt en werkt, bewijzen de cijfers. In 2009 waren er nagenoeg 2700 meldingen. Dat zijn er het jaar rond om en bij de zeven per dag. De politie is de grootste aanmelder, wat betekent dat jongeren in crisis merkbaar minder dan vroeger een nacht in de cel doorbrengen. Dat is niet alles. Ook de volgende resultaten illustreren de voortgang van de integrale jeugdhulp. Er is een gebruiksvriendelijk te raadplegen databank, waarin het aanbod van de zes sectoren in een gemeenschappelijke taal wordt beschreven, en die zo een antwoord biedt op de vraag wie waar voor welke hulp terecht kan. Er is het opzetten van regio-specifieke bekendmakingsacties van de zogenaamde brede instap van de jeugdhulp. De centra algemeen welzijnswerk (caw's), de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) en Kind en Gezin staan daar garant voor. Daardoor wordt de toegang tot die hulp gemakkelijker.

Het opmaken van een inventaris van de blinde vlekken in dit aanbod in Vlaanderen is ook gerealiseerd. Er is de organisatie van het cliëntoverleg dat tot een meer afgestemde hulpverlening leidt in situaties waar verschillende hulpverleners bij betrokken zijn. Er wordt een project rond knelpuntdossiers binnen de gemeenschapsinstellingen en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) opgezet. Er is de realisatie van een 'signaallijst verontrustende opvoedingssituaties' die hulpverleners ondersteunt in hun inschatting van situaties die hen verontrusten en waarin ze moeten afwegen om al dan niet aanklampend of dwingend op te treden. Er is de uitwerking van een actieplan jongvolwassenen dat specifiek op deze kwetsbare doelgroep focust omdat die momenteel al te dikwijls tussen de mazen van de volwassenen- en de jeugdhulp valt. Er is het opzetten van regionale projecten die in de zes regio's werden opgezet om in te spelen op regionale welzijnsnoden. Steeds gaat het om vormen van intersectorale samenwerking tussen diverse partners, vaak over nieuwe thema's of innoverende methodieken. Er is de implementatie in de zes sectoren van het decreet dat de rechtspositie van minderjarigen in de jeugdhulp versterkt.

Integrale jeugdhulp is duidelijk veel meer dan de intersectorale toegangspoort. Ik vind het echter ook belangrijk dat integrale jeugdhulp weer van het werkveld wordt. Immers, integrale jeugdhulp kan alleen maar bestaan als er een draagvlak is, omdat integrale jeugdhulp net gericht is om samen betere hulpverlening te gaan maken. In die zin is het goed dat men bijvoorbeeld structureel ingrijpt om het aantal vergaderuren te gaan beperken.

Het is belangrijk voor alle betrokkenen dat de in het regeerakkoord vermelde evaluatie van integrale jeugdhulp opgestart is. Hierbij zullen we de efficiëntie en effectiviteit van het implementatieproces van integrale jeugdhulp evalueren. Deze externe evaluatie wordt uitgevoerd door het Instituut voor de Overheid. De resultaten zullen in een symposium met het werkveld worden besproken. Tegen begin 2011 zal dit aanbevelingen opleveren om de integrale jeugdhulp bij te sturen waar dit noodzakelijk of nuttig kan zijn. Tot zover integrale jeugdhulp in ruime zin.

Ik leg nu de focus op de toegangspoort. Ik deel de bezorgdheid dat we de intersectorale toegangspoort niet uit het oog mogen verliezen. Ik heb immers zelf met verwondering vastgesteld dat de bepalingen in het decreet over deze toegangspoort nog niet in uitvoering zijn gegaan. Bij mijn consultaties met het werkveld heb ik gepolst naar de redenen hiervoor en de noodzaak om dit al of niet nog te implementeren. Dit heeft me geleerd dat ieder aangeeft dat we nood hebben aan een dergelijke intersectorale toegangspoort, maar dat het operationeel maken hiervan met de nodige zorg moet gebeuren.

Voor mij was het een fascinerende oefening. Ik heb heel veel mensen gezien die mij non-verbale maar veelzeggende communicatie gaven: naar een papier staren, met een pen beginnen spelen of het plafond bestuderen. Daar leidde ik uit af dat men heel lang heeft gepraat over zaken en dat er achter de eerste statements dat het belangrijk en noodzakelijk is,

vaak veel weerstand schuilt die men in verdere gesprekken af en toe ook benoemt. De illusie creëren dat iedereen zijn huidige job kan blijven doen en ook naar een sectorale toegangspoort evolueren, is niet correct. Ik ben altijd zeer blij dat iedereen formeel voorstander is, maar de gesprekken die ik heb gevoerd, hebben mij geleerd dat daarachter nog een ander verhaal zit.

De toegangspoort zal de jeugdhulp zoals we die vandaag kennen, ingrijpend wijzigen. Een randvoorwaarde is zeker een goed functionerend netwerk voor rechtstreeks toegankelijke hulp en crisishulp. Ook moet er voldoende aanbod en uniformiteit zijn bij de diensten die instaan voor het aanleveren van kwaliteitsvolle diagnostiek, de verhouding tussen de vrijwillige en gerechtelijke jeugdhulp moet duidelijk zijn enzovoort.

Rekening houdend met het feit dat er ondertussen een gemengde werkgroep deze operationalisering aan het voorbereiden was, heb ik besloten haar advies af te wachten. Vandaar de volgende bepaling in mijn beleidsnota: “De intersectorale toegangspoort wordt in deze legislatuur geoperationaliseerd. Voor het einde van 2010 keuren we, rekening houdend met de adviezen van de gemengde werkgroep toegangspoort, het Managementcomité en de Adviesraad, een operationeel plan goed. Bij die operatie wordt de bestaande expertise en kwaliteit inzake diagnostiek en indicatiestelling, omgaan met verontrustende situaties en maatschappelijke noodzaak, erkend en meegenomen in de nieuwe aanpak.”

Deze werkgroep, die bestond uit vertegenwoordigers van werkveld, gebruikers en agentschappen, die voortdurend ruggespraak hielden met het kabinet – ook hier stelt zich het probleem wie eigenaar is van het project – heeft de hele hulpverleningslijn, van diagnostiek, over indicatiestelling tot toewijzing, beschreven en procedureel uitgewerkt. Waar mogelijk is dit al vertaald naar concrete documenten en procedures.

Dat er geen moeilijkheden uit de weg zijn gegaan, blijkt uit het feit dat ook afspraken gemaakt zijn om bij de toewijzing van niet-rechtstreeks toegankelijke hulp de meest moeilijke jongeren op te nemen. Nu worden die al eens gemeden door voorzieningen. Welnu, daarvoor staan oplossingen in de steigers. De ‘collectieve verantwoordelijkheid van voorzieningen’ waar het in het decreet over gaat, krijgt zo ook inhoud en perspectief. Net omdat ik wil vermijden dat die toegangspoort iets is dat iedereen wel wil maar waar niemand echt voor wil veranderen, heb ik opdracht gegeven om iemand aan te stellen die zich met de dagelijkse leiding van het operationeel maken en implementeren ervan zal bezighouden. Ik ben dus enigszins verbaasd dat uit de beslissing zou worden afgeleid dat we dat zullen uitstellen. Ik heb veeleer de indruk dat het werkveld hieruit begrijpt dat eindelijk wordt overgegaan tot een meer pragmatische implementatiefase van alles wat op allerlei vergaderingen conceptueel is voorbereid.

Het is ook belangrijk aan te geven dat dit gelijke tred moet houden met wat we in de sector van personen met een beperking organiseren. Ook daar is enorm veel gediscussieerd, maar het VAPH en de manier waarop daar de toegangspoort wordt geconcipieerd, loopt niet altijd gelijk. Ook dat hebben we de voorbije maanden georganiseerd, zoals u ondertussen wel weet.

Lieven Vandenberghe zal dus de overgang van de bestaande twee sectorale toegangspoorten binnen het VAPH en het Agentschap Jongerenwelzijn naar de ene intersectorale poort realiseren. Dat moet uiteraard zo snel als mogelijk gebeuren. Ik heb met die datum van 2014 niets anders gezegd dan wat ook in de beleidsnota en het regeerakkoord staat. Dat blijkt ook uit de gepubliceerde functieomschrijving. Daarin staat: “Als transitie-manager stuur je het implementatieproces van de intersectorale toegangspoort zo aan dat de realisatie ervan doelmatig en doeltreffend tot stand komt.” Dat realiseren is gebaseerd op de keuzen die gemaakt zijn naar aanleiding van het rapport van de gemengde werkgroep. We hebben knopen doorgehakt waardoor het architecturale plan voor de toegangspoort gekend is en de aanloopmanager als bouwheer aan de slag kan.

De aanstellingsprocedure is verlopen zoals voorgeschreven: publicatie van de vacature met volledige functiebeschrijving via de website van Jobpunt Vlaanderen op 9 april; bijkomende publicatie van de vacante betrekking op het extranet van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG), met vermelding ervan via de muurkranten; solliciteren kon tot en met 20 april 2010. Twee geïnteresseerden hebben bijkomende informatie opgevraagd over de functie. Er is één kandidatuur ontvangen, die van de heer Vandenberghe, die ontvankelijk is bevonden. Het resultaat van de cv-screening en van de selectieprocedure was positief, zoals vastgelegd in het proces-verbaal van 22 april. Dat proces-verbaal besluit tot de aanstelling van de heer Vandenberghe als contractueel ambtenaar voor een bepaalde duur van 3 jaar. Inschaling en verloning waren duidelijk vermeld in de functiebeschrijving en situeren zich op het A2-niveau-adviseur. De procedure en de beslissing tot aanwerving verliepen volledig onder de gedelegeerde verantwoordelijkheid van de secretaris-generaal van het departement WVG, tevens voorzitter van het Managementcomité Integrale Jeugdhulp.

Ik kan, gelet op de managementkwaliteiten en de ruime ervaring van de heer Vandenberghe, waarvan ik noteer dat ze hier niet worden betwist, dan ook enkel blij zijn dat hij de moed heeft de uitdaging aan te gaan om het transitietraject naar een fundamenteel hertekende jeugdhulpverlening te leiden. Ik apprecieer ten zeerste zijn engagement.

Uiteraard moeten nogal wat dingen gebeuren: functieomschrijvingen, allerlei organisatorische aangelegenheden, het plaats geven van de intersectorale toegangspoort binnen de organisatie van onze administratie, overleg met de consultants en allerlei organisaties die absoluut vragende partij zijn om over de consequenties van het concept te spreken. Dat kan nu gebeuren met iemand die dat tot taak zal hebben.

Wat betreft de uitbreidingen in de sectoren die worden gevat door de integrale jeugdhulp, kan ik u geruststellen. De link tussen die uitbreidingen en de evolutie binnen de integrale jeugdhulp worden maximaal bewaakt. Dat is trouwens al geruime tijd het geval. Zo is de uitbreiding van de werkvorm Crisishulp aan Huis vroeger al gekoppeld aan de noden in de netwerken crisisjeugdhulp. Zo zal ook de mogelijke uitbreiding van het aanbod van de centra voor algemeen welzijnswerk gekoppeld zijn aan de evoluties naar een 'brede toegang' in de netwerken rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. En wanneer de uitbreidingen in de sector van de gehandicaptenzorg besproken worden, dan houden we ook rekening met de behoeften om tot oplossingen te komen in de zogenaamde knelpunt dossiers. Bij uitbreidingen binnen de bijzondere jeugdbijstand wordt advies gevraagd aan de regionale stuurgroepen. En ook bij de recente uitbreiding binnen het VAPH met de dertig plaatsen voor gedrags- en emotioneel gestoorde mensen met beperkingen, is advies gevraagd aan deze regionale stuurgroepen.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Mevrouw Schryvers, er is inderdaad een draagvlak en een groot besef bij alle mensen op het terrein dat er een betere samenwerking nodig is. Dat betwist ik niet. Daar is de voorbije jaren ook hard aan gewerkt.

Maar daar zit ook niet het probleem. Dat zit op twee punten: aan de ene kant het middenkader van bepaalde sectoren en aan de andere kant onze eigen administratie die nog altijd veel te veel in hokjes denkt. Minister, met alle permissie, er wordt steeds weer verwezen naar de crisishulpverlening als het resultaat, maar dat is het enige dat op dit moment samen gebeurt, en ook daarbij zijn er nog vele vragen. Iedereen weet eigenlijk al 10 jaar waar de problemen zitten. Die zitten eerst en vooral bij de vraag hoe we die toegangspoort zullen construeren. Zowel in de gehandicaptensector als in de bijzondere jeugdzorg werkt men met geëngageerde vrijwilligers in een Comité voor Bijzondere Jeugdzorg of in een PEC. Zal dat behouden worden of niet? Dat is een eerste vraag.

Ten tweede moeten die vrijwilligers dossiers beoordelen. Gaan die oordelen op basis van dossiers die opgemaakt worden door multidisciplinaire teams? We hebben het hier al eens over gehad dat er te veel zijn. Er zijn heel veel verzuilde organisaties bij betrokken. Gaan we

dat doen door professionele mensen zoals de consultants in de bijzondere jeugdzorg? Dat is een heel belangrijke keuze waar nogal wat belang aanhangt van een aantal zuilen.

Een tweede belangrijke vraag – en die kennen we ook al jaren – is: wat zetten we voor en wat zetten we na de toegangspoort? Het is niet logisch dat de thuisbegeleiding in de bijzondere jeugdzorg en de gehandicaptensector achter de toegangspoort zitten, en je steeds via dat systeem moet voor er aan thuisbegeleiding kan worden gedaan. Het zou eigenlijk voor de toegangspoort horen. Het is niet logisch dat je bijvoorbeeld tien consultaties bij een psychiater in een centrum voor geestelijke gezondheidszorg kunt hebben zonder een toegangspoort. Minister, er zijn bijvoorbeeld de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (ckg's) die onder Kind en Gezin ressorteren en deels dezelfde functie hebben als instellingen in de bijzondere jeugdzorg, maar die op dit moment voor de toegangspoort zitten en waar een arts of een jeugdrechter naar kan verwijzen. U weet ook dat Kind en Gezin absoluut geen vragende partij is om de ckg's achter de toegangspoort te zetten. Het wil het eigen systeem behouden, net zoals het VAPH absoluut geen vragende partij is om zijn modules in te brengen in een toegangspoort samen met de bijzondere jeugdzorg.

Minister, u draait rond de hete brij. U gelooft misschien nog dat u uit de intersectorale werkgroep een antwoord zult krijgen. Ik heb u zonet eerlijk horen antwoorden toen u niet van uw blad aan het aflezen was en u zei dat u heel veel non-verbale communicatie hebt gekregen. Dat was 10 jaar geleden ook al zo. Er is bij bepaalde mensen geen wil tot verandering. Het zal de minister moeten zijn die, hoe we het ook draaien of keren, op een bepaald moment moet zeggen: zo zal het zijn. Als u dat niet doet voor de heer Vandenberghe aan de slag gaat, dan zal de heer Vandenberghe de volgende 4 jaar opnieuw palaveren. Er zal veel gekakeld worden, maar er zullen nog geen eieren worden gelegd.

Als de heer Vandenberghe van u duidelijke lijnen krijgt, zal hij wel in staat zijn om met die bouwstenen aan de slag te gaan. Hij zal zeker bekwaam zijn. Het is ook een mooi voorbeeld van tewerkstelling van 50-plussers. Het is een beetje raar dat er maar één kandidaat was. Ik denk dat, als u geen duidelijke knopen doorhakt, liefst vandaag en niet morgen, we in 2014 nog geen toegangspoort zullen hebben.

Ik hoop, collega's, dat ik heb aangetoond dat die ene toegangspoort niet iets is als samen een aantal databanken maken. Zolang die toegangspoort niet beslist is, blijven we rond de hete brij draaien. En dan, mevrouw Schryvers, zullen we meer en meer, zoals nu al het geval is, het draagvlak aan de basis verliezen. Dat is mijn grote zorg.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Bedankt, minister, voor het uitgebreide antwoord. Ik pik in op de laatste opmerking van mevrouw Vogels. De minister draagt hierin een grote verantwoordelijkheid.

Mevrouw Dillen, ik heb inderdaad het genoeg gehad deel uit te maken van de meerderheid. U hebt dat nog niet kunnen doen, maar als u daar ooit eens toe geroepen wordt, zult u vaststellen dat je als lid van een meerderheid wel mee aan de kar kunt duwen en trekken, maar dat het de minister is die in eerste instantie de zaken al dan niet in beweging zet. Dat is de grootste verantwoordelijkheid van een minister. Zeker als er al een decreet ligt, is het aan de minister om het uit te voeren.

Minister, u verwijst naar de crisishulp. Daar is inderdaad een goede stap vooruit gezet. Godzijdank is daardoor een deel van het probleem verholpen. Maar men mag niet insinueren dat door de crisishulp tegemoet is gekomen aan de problemen. We kunnen vandaag vaststellen dat er zich ook in de crisishulp het probleem stelt van een nijpend tekort aan plaatsen. Als je de caw's contacteert, hoor je meteen met welke schrijnende situaties zij soms worden geconfronteerd.

Minister, u stelt dat u begin 2011 een grote evaluatie zou hebben en dat u daarmee naar een symposium zou gaan. Ik begrijp niet goed waarom we dan nog die termijn van 4 jaar moeten

hebben. Als er een grote evaluatie is begin 2011, beschikken we toch over voldoende elementen om al dan niet vooruitgang te boeken?

Mevrouw Schryvers, ik heb hier nooit gezegd dat ik twijfel aan de nood aan een integrale toegangspoort of integrale jeugdhulp. Ik heb enkel aangekaart dat ik een probleem heb met 10 of 11 jaar met hetzelfde bezig zijn zonder afwerking. Dat betreurt ik.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik heb naar uw antwoord geluisterd, minister. U hebt veel informatie gegeven. Maar wat de zekerheid betreft, blijven wij op onze honger. Op het terrein moet nog veel worden onderzocht en afgetoetst. Er moet worden bekeken hoe en welke partners binnen de intersectorale werkgroep willen samenwerken. Zoals mevrouw Vogels zegt, spreekt de opmerking die u buiten uw tekst gegeven hebt over de non-verbale communicatie, boekdelen. Ik dring aan op duidelijke krijtlijnen over wanneer men naar een oplossing moet komen.

Ik ben het eens met de opmerking van mevrouw Van der Borcht. U plant een symposium in 2011 waar u een evaluatie wilt doen. Als alle elementen gekend zijn, minister, van heel het onderzoek op basis waarvan u de evaluatie zult doen, hoeft het toch niet nog eens 3 jaar te duren voor u tot een definitief resultaat komt. Ik blijf aandringen op snelheid en op zekerheid dat die toegangspoort binnen afzienbare tijd wordt gerealiseerd. Ik kondig namens onze fractie een motie aan.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, bedankt voor het uitvoerige antwoord met een stand van zaken van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp. Een bepaling van een paar lijnen in een decreet schrijven is één ding. Dat implementeren in zo'n complexe materie is heel wat anders.

Collega's, we kunnen allemaal wel gemakkelijk zeggen dat er snel werk van moet worden gemaakt, maar dat is moeilijk. Er worden heel wat stappen voorwaarts gezet. Onze minister voert uit wat hij heeft aangekondigd in de beleidsnota. Sinds de bespreking van de beleidsnota zijn er heel wat stappen gezet.

Ik hoop dat een en ander inderdaad snel vooruit kan gaan, minister. Ik wil u zeker ook vragen om regelmatig terug te koppelen naar de commissie zodat we goed op de hoogte blijven.

Voorzitter, ik kondig een motie aan namens de meerderheid.

De heer John Crombez: Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik heb er iets anders belangrijks in gehoord. Door de discussies in het recente verleden is precies gebleken dat er op een andere manier zal moeten worden gewerkt om sneller vooruit te kunnen. In plaats van af te wachten wat de verschillende delen van de sector er samen van maken, is het beter om er een lijn door te trekken. Dat heb ik begrepen. Dat lijkt me ook heel belangrijk. Ik ben het eens met de analyse dat dat nodig is.

Ik zie een tegenstelling bij degenen die dat bekritisieren. Enerzijds zijn ze het ermee eens dat het over veel meer gaat dan dat ene loket. Anderzijds verwijzen ze telkens naar de aankondiging over dat loket. Volgens mij zijn er twee dingen: ten eerste, er een lijn door trekken en zorgen dat de componenten van de sector niet langer verschillende dingen blijven zeggen zodat er weinig gebeurt en ten tweede, nog eens aandringen om zo snel mogelijk werk te maken van veranderingen voor de meest schrijnende situaties van kinderen, consulenten en pleegouders.

Minister Jo Vandeurzen: Ik dank u voor de reacties. Ik wil toch nog enkele dingen verduidelijken. Ik ben niet zo zeker of dat draagvlak nog zo groot is. Ik ben ook niet zo zeker of dat draagvlak hier zo groot zal zijn als we in het oog van de storm zitten op het moment dat we implementeren. Dan melden allerlei groepen zich bij u aan om te zeggen dat het zo niet, dat er eerst dit moet en dan dat, dat er wachtlijsten komen en dat het administratief complexer is. Ik kan zo voorspellen wat er zal gebeuren. En dan ben ik benieuwd of ik hier

een stevig politiek draagvlak zal hebben om de moeilijke periode, die elke transitie met zich meebrengt en die je zorgvuldig moet organiseren, door te geraken.

Dit organiseren op het terrein vraagt zoveel begrip, inlevingsvermogen en bereidheid van mensen om erin mee te stappen, vanuit heel verschillende culturen. Dat kun je enkel als je mensen ervan kunt overtuigen dat het doel goed is, dat er zorgvuldig te werk wordt gegaan en wordt overlegd. Er moet vertrouwen zijn om door die relatief instabiele situatie heen te stappen.

Ik ben niet van plan om de heer Vandenberghe te vragen een schema uit te vinden. Er is een schema gemaakt door die gemengde werkgroep. Dat wordt voor advies voorgelegd. Dat wordt door mij beslist en dat zal hij uitvoeren.

Ik merk zeer goed aan de reacties van mensen dat ze zorgen hebben, niet zozeer over de principes, maar over de manier van uitvoeren. Ze krijgen geen gehoor en vragen waar ze met hun zorgen naartoe moeten. Dat betekent dat er iemand moet zijn die zegt: “Deze implementatie is mijn probleem. Ik ga dat implementeren.” Dit is iets tussen verschillende agentschappen, en het is nog niet duidelijk in welke structuur het zal worden ingebed. Dan heb je iemand nodig die de administratie vanbinnen en vanbuiten kent en gaat voor een resultaat. Het moet worden neergezet. Daarbij is er een doelstelling: een organigram waar we naartoe gaan. Dat is niet te nemen of te laten, want als blijkt dat er moet worden bijgestuurd, moet dat kunnen gebeuren. Wellicht moet het gefaseerd gebeuren enzovoort. Maar er moet iemand zijn die gaat voor het resultaat.

Ik ben echt verbaasd dat sommigen uit het signaal dat er iemand wordt aangesteld om te implementeren, afleiden dat het wordt uitgesteld! Het is juist het tegenovergestelde! Er wordt een signaal gegeven dat het doorgaat. Wie denkt, als we nog lang rond de stad lopen, valt de muur in en komt er niets van: dat gaat dus niet door. Ik ben me bewust van de moeilijkheidsgraad en ik maak me geen illusies over het enthousiasme eens we met beide voeten in de implementatie staan. Ik ga die man niet vragen om mij eens een tekeningetje te maken. Er is een concept. Er is oeverloos over vergaderd. We gaan dat nu afkloppen en uitvoeren.

Aan de mensen van het VAPH moet ik ook de boodschap geven dat, als zij nadenken over de toekomst en over meerjarenplannen, ik graag zou zien dat ze bij hun plannen uitgaan van het feit dat de sectorale toegangspoort voor min-18-jarigen één zal zijn met de bijzondere jeugdzorg. Dat was daar blijkbaar ook nog niet helemaal doorgedrongen. Ik begrijp uw reactie niet. U weet perfect dat ik aan het VAPH heb gezegd dat er één premisse is bij hun meerjarenplan: ik wil zien hoe de taal over de toegangspoort voor min-18-jarigen dezelfde is als degene die gesproken wordt in de gemengde werkgroep enzovoort. Eén concept, één nota, dezelfde tekst in al die gremia. Dat hebben we 6 maanden lang benadrukt.

Ik begrijp de opmerkingen dus niet. Het terrein zou moeten zeggen dat de minister van het VAPH en de andere niet aanvaardt dat men allerlei plannen voorlegt als de match niet gemaakt is op dat concept tussen de sectoren. Ik denk dat ze u zullen zeggen dat ze dat signaal vrij duidelijk hebben gekregen.

Ik weet heel goed dat de implementatie zorgvuldig moet kunnen gebeuren. Het gaat over de jobinhoud van mensen. Het gaat over jongeren in crisis. En dan heb je allerlei organisatorische beslommeringen. Dat is een delicate situatie. Dan heb je iemand nodig die daar 24 uur op 24 mee bezig zal zijn. Die persoon moet niet zelf een concept uitvinden, hij moet het invoeren.

Ik ben dus verbaasd. Wie ik erover hoor, ziet er een signaal in dat ik er eindelijk werk van maak. Het kan goed zijn dat die mensen de minister naar de mond praten. Misschien hoort u veel meer op het terrein dan ik. Dat komt er allemaal bij. Ik heb het signaal willen geven dat het nu wel doorgaat.

Ik voorspel dat we hier binnen enkele weken of maanden weer zitten met vragen. Alle aspecten van het transformatieproces zal het veld bij u brengen als bezorgdheden, en die krijg ik hier dan in de vorm van vragen en interpellaties. Dan hoop ik dat we allemaal zeggen dat dit verhaal waarschijnlijk niet voor iedereen het beste is, iedereen gelijk geeft of iedereen een status quo biedt in zijn situatie, maar dat het een goed project is, dat we er allemaal achter staan en dat we de minister vol enthousiasme steunen in de hardnekkigheid waarmee hij dat zal realiseren, ook als het wat moeilijker is.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik ben blij met uw bijkomend antwoord. Dat klonk iets forser dan het voor u voorbereide antwoord. Maar wie beslist wanneer over wat nu voor en achter de toegangspoort komt? Wie beslist wanneer hoe die toegangspoort er zal uitzien? Als die twee beslissingen duidelijk zijn, kan men vooruitgaan.

Minister, mevrouw Schryvers heeft gevraagd om ons op de hoogte te houden en ons mee te nemen om u te steunen. Ik verwijs naar het hoge ‘Amada’-gehalte, zoals ik het noem: ‘Alle macht aan de ambtenaren’. Zij kijken naar u en knikken, denken dat het hun tijd wel zal duren en dat ze hier langer zullen zitten dan u. Daar hebben ze meestal gelijk in. Ik zal u voor 150 percent steunen om tegen het ‘Amada’-gehalte in te gaan, ook wat betreft de sectoren trouwens. Minister, het is belangrijk dat u het parlement op de hoogte houdt en ons meeneemt in de, hopelijk, finale fase van de integrale jeugdhulpverlening, want dat is meer dan nodig.

Ik heb nogal wat contacten met het terrein inzake crisishulpverlening. Vorige week zag ik iemand met een kind van 6 jaar. De moeder is drugsgebruikster, de vader is alcoholist. Het kind werd geplaatst bij een grootouder, maar dat is mislukt. Nu krijg ik te horen dat ik nog 2 jaar moet wachten op een voorziening voor dat kind. Nu ben ik iemand aan het zoeken binnen de familie voor een voorlopige pleeggezinplaatsing. Minister, met dit kind zijn we ongelooflijke fouten aan het begaan.

Minister Jo Vandeurzen: Waarom denkt u dat ik me zo opjaag met het decreet Pleegzorg?

Mevrouw Mieke Vogels: Het decreet Pleegzorg gaat dat niet oplossen, omdat je geen pleegouders vindt voor dit kind. De voorziening zegt dat je nog 2 jaar moet wachten. Het enige dat de consulent kan doen, is op zoek gaan naar een andere persoon in de familie die voorlopig pleegouder wil zijn. Dat is geen echte pleeggezinplaatsing, het is een noodpleeggezinplaatsing van iemand die dat niet zelf wil. Het kind, dat ondertussen 5 of 6 jaar is, zal ondertussen 5 of 6 keer van opvoedingsomgeving veranderd zijn. Dat is geen goede start voor de toekomst van zo’n kind.

Minister Jo Vandeurzen: Dat er geen moeilijkheden uit de weg zijn gegaan, blijkt uit het feit dat er ook afspraken zijn gemaakt om bij de toewijzing van niet-rechtstreeks toegankelijke hulp de meest moeilijke jongeren op te nemen. We weten dat dit een van de moeilijkheden is. Maakt u zich geen zorgen, het zal niet zo zijn dat de heer Vandenberghe het concept zal bepalen en dat u mag controleren en advies geven en uw wijsheid erover mag laten schijnen op het juiste moment.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door mevrouw Schryvers, door mevrouw Vogels en door mevrouw Dillen werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de herwaardering van het artsenberoep

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Voorzitter, minister, collega's, ik besef dat de herwaardering van het artsenberoep en het artsentekort een raakvlak heeft met onderwijs, en dat er een verwijzing is naar het federale niveau. Als mensen het slachtoffer worden van bijvoorbeeld een artsentekort op termijn, dan is mijn vraag om uitleg in deze commissie op zijn plaats.

Minister, een behoorlijk aantal Belgische artsen vrezen voor een artsentekort in de nabije toekomst. In dat kader pleiten ze voor de afschaffing van het numerus-clausussysteem. Het contingeren van artsen is een efficiënt middel gebleken om overconsumptie in de gezondheidszorg tegen te gaan. We verwijzen hiervoor naar de verschillende aanpak in Vlaanderen en Wallonië en de voor zich sprekende gevolgen in de verschillende regio's. Vlaanderen is de goede leerling en Wallonië lapt veel aan zijn laars.

Op dit moment zijn er geen objectieve gegevens die de stelling van een artsentekort staven. Het is immers niet duidelijk wie wat doet en hoeveel specialisaties er zijn. Zo ontbreekt een adequaat kadaster van huisartsen. Het kadaster dat nu is gemaakt, wordt door sommigen zelfs als krakkemikkig omschreven. De criteria die bepalen wie een huisarts is, staan immers volgens bepaalde artsenverenigingen ter discussie. Het is mogelijk dat er een tekort dreigt aan bepaalde artsen, bijvoorbeeld huisartsen en kinderpsychiaters, die voornamelijk worden gehonoreerd door de intellectuele act. Opnieuw, op dit moment wordt dit niet objectief gestaafd. Dit neemt niet weg dat deze beroepen aantrekkelijker kunnen worden gemaakt. Het afschaffen van het numerus-clausussysteem is hiervoor geen oplossing, want vandaag raakt het huisartsencontingent ook niet ingevuld.

Minister, welke maatregelen plant u om het eventuele artsentekort te objectiveren? Plant u in dat kader overleg met uw toekomstige federale collega? Vindt u het afschaffen van de numerus clausus een goede oplossing om het eventuele tekort aan te pakken? Wat is het effect op de consumptie in de gezondheidszorg? Welke maatregelen neemt u om het artsenberoep, maar zeker het huisartsenberoep, te herwaarden en aantrekkelijker te maken met betrekking tot het imago, de administratieve rompslomp, de balans tussen privé en werk, de feminisering van het beroep enzovoort?

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: In de politiek moet je heel veel geduld hebben. Dat heb ik geleerd in de 10 jaar dat ik politiek actief ben. Als ik ooit een boek ga schrijven over mijn jaren in de politiek, dan heb ik al een titel. Het boek is nog niet klaar, maar ik zal Johan Daisne persifleren en het 'De trein der traagheid bis' noemen.

Ik heb in de vorige legislatuur verschillende keren over dit onderwerp gesproken in deze commissie en ook in de commissie Onderwijs, maar jammer genoeg heeft dat tot nu toe nog niet veel zoden aan de dijk gebracht. Ik begrijp niet goed hoe het mogelijk is dat er na zoveel jaren beloften nog altijd geen kadaster van de artsen bestaat, want eigenlijk is dat helemaal niet moeilijk. Het volstaat te kijken naar de RIZIV-nummers, daar een minimale activiteitsgraad op te plakken en bij benadering zal men een kadaster hebben. Dat zal nooit tot op de eenheid correct zijn, maar het zal in elk geval richtinggevend zijn.

Minister Jo Vandeurzen: Ik hoop dat u nu op een federale lijst staat.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Er is een federaal kadaster.

De heer Erik Tack: Het is nog altijd niet duidelijk of dat wel klopt. Een kadaster is zeker voor huisartsen een objectieve parameter. We moeten maar kijken naar de leeftijdspiramide, en dan zien we dat meer dan de helft van de huisartsen ouder is dan 50 jaar. Dat geeft duidelijk genoeg aan dat er een nakend probleem is – en dit is zacht uitgedrukt.

We moeten beginnen met een juiste taakomschrijving en taakverdeling te definiëren. Een kadaster is één zaak, maar men moet weten wat men de verschillende disciplines wil laten doen. Er is zoveel discussie over dat het niet gemakkelijk is te weten hoeveel artsen er moeten zijn. Men moet de opdrachten definiëren van wie wat gaat doen, men moet rekening houden met de vervrouwelijking. Al die argumenten hebben we in het verleden al gehoord. De jonge mensen zijn minder geneigd om, zoals de vorige generaties, 7 dagen op 7 en 24 uur op 24 te werken. Al die elementen zal men moeten incalculeren.

Wat verwacht men van de eerste lijn? Verwacht men dat die ook spoedgevallen doet? Tegenwoordig gaan mensen vaker naar de spoeddiensten dan vroeger. Sommige huisartsen doen verpleegkundig werk. Sommige eerstelijnspecialisten doen algemene geneeskunde, wat bij de huisarts thuishoort. Voor zover ik weet, bestaat er nog geen taakomschrijving. Zolang dat niet gebeurt, is het heel moeilijk om te definiëren wat de nood van de verschillende disciplines zal zijn.

Dit probleem is al jaren aan de orde. Al die tijd is er niets aan gedaan. Dit is toch redelijk dringend, niet in de medische betekenis van het woord, want daar betekent dringend *hic et nunc*, maar in een paar jaar tijd zou men daar toch werk moeten van maken. Anders vrees ik dat er over 1 decennium mensen op hun knieën zullen vallen voor een huisarts met de vraag of hij of zij hen nog als hun patiënt willen aanvaarden. Er zullen mensen zijn die uit de boot vallen, vrees ik.

Minister, vandaar mijn vragen: hoe, wat en wanneer? Dit behoort misschien niet rechtstreeks tot uw bevoegdheden, maar anderzijds wel. Ik verwijs naar het rapport van het Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid van vorige week. Daaruit blijkt dat qua volksgezondheid de sociale kloof het jongste decennium eigenlijk nog groter is geworden. Qua volksgezondheid is de jongste 10 jaar eigenlijk weinig verbeterd. Vlaanderen heeft een preventietaak. Het veel rechtstreekser betrekken van huisartsen bij de preventie is een heel belangrijke taak van de Vlaamse Gemeenschap. In het kader daarvan hoort dit toch wel voor een deel tot uw bevoegdheden. Daarom sluit ik me aan bij mevrouw Celis. Haar vragen zijn zeker waar: *Vera, verae sunt*.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Voorzitter, ik wil me eveneens kort hierbij aansluiten, vooral wat het laatste aspect betreft dat de heer Tack heeft aangehaald. Het gaat dan over datgene waaraan Vlaanderen ondersteunend toch iets kan doen. We kunnen enerzijds misschien deels een administratieve vereenvoudiging doorvoeren, en anderzijds is er de preventie. We moeten de huisarts inderdaad veel meer betrekken bij de preventie. Nu doen we misschien iets te veel een beroep op het middenveld. We moeten de huisarts ter zake responsabiliseren.

Deze bevoegdheid wordt inderdaad gedeeld door de federale en de Vlaamse overheid. Mevrouw Celis heeft het ook al gesteld: we zullen wat dit betreft moeten wachten op de nieuwe federale minister. Minister, ik hoop echter dat, als het dan zover is, u wilt overleggen met uw federale collega, om te bekijken wat ter zake mogelijk is. Er is wel degelijk een federaal kadaster. Dat moet inderdaad nog wel wat worden verfijnd. Die taak kan worden besproken tijdens het overleg, lijkt me. We moeten immers geen dubbel werk doen, federaal en Vlaams. Dat zou getuigen van weinig efficiëntie. We moeten daar dus werk van maken, als er eenmaal een nieuwe federale minister is. Minister, bent u bereid om de huisarts opnieuw meer verantwoordelijkheid te geven als het over preventie gaat?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, geachte leden, op 11 december 2010 is er een conferentie over de eerstelijnsgezondheidszorg gepland. Ter voorbereiding van die conferentie komen zes werkgroepen bijeen met betrekking tot verschillende thema's die de eerstelijnsgezondheidszorg aangaan. Met betrekking tot het eventuele tekort aan mankracht

binnen de eerstelijnsgezondheidszorg komt er op regelmatige basis een werkgroep ‘Zorg om talent’ bijeen, die zich onder meer buigt over het te verwachten tekort aan huisartsen. Deze werkgroep gaf ook reeds aan dat er geen duidelijke cijfers bestaan over het aantal actieve huisartsen. Er kan dus nog werk worden gemaakt van het opstellen van duidelijke indicatoren om het aantal actieve huisartsen en de regio waarin zij actief zijn te monitoren. Gezien de federale bevoegdheden ter zake kan hierop enkel worden ingewerkt in overleg met de toekomstige federale collega.

Ondanks het feit dat duidelijke cijfers over het aantal daadwerkelijk actieve huisartsen ontbreken, kunnen we in de leeftijdsstructuur van de huisartsen duidelijk zien dat een grote groep huisartsen richting pensioengerechtigde leeftijd gaat. Om die uitstroom te kunnen opvangen, zal het niet volstaan meer huisartsen te laten afstuderen. Er is nood aan een diepgaande analyse over de factoren die maken dat huisartsen in het beroep blijven en de huisartsengeneeskunde opnieuw aantrekkelijker vinden. Het is mijn bedoeling om onder meer daarover een brede dialoog op te zetten, in de aanloop naar de conferentie van 11 december.

Na de invoering van de numerus clausus is het aantal studenten die voor de specialisatie Huisartsgeneeskunde kozen, gedaald. Vandaag kan er stilaan worden gesproken van een toename van studenten die de specialisatie Huisartsgeneeskunde kiezen. Het is dus maar de vraag of het behouden of afschaffen van de numerus clausus enig effect zou hebben op het aantal huisartsen. Belangrijker is dat er een kwaliteitsvolle opleiding bestaat, die een gezonde mix van huisartsen en specialistische artsen aanlevert, zodat het zorgaanbod kan instaan voor de zorgvraag van vandaag, maar ook die van morgen. Het duurt immers even alvorens de lichte lichte die vandaag kiest om Geneeskunde te studeren, klaarstaat om die geneeskunde ook uit te oefenen. Een goede planning, binnen een toekomstgericht beleid, is dan ook raadzaam ter zake.

Ik heb trouwens eveneens gemerkt dat ook minister Onkelinx, in de interviews die ze de jongste tijd geeft, toch al wat begint te nuanceren als het gaat over het gebruik van het planningsinstrument en de rigiditeit ervan. Ik denk dus dat de geesten rijpen om daarnaar te kijken, op een genuanceerde manier.

Met betrekking tot het effect op de consumptie in de gezondheidszorg is het belangrijk om op de eerste plaats de eerstelijnsgezondheidszorg te waarderen als toegangspoort tot de algemene gezondheidszorg. De eerstelijnsgezondheidszorg kan de zorg het dichtst bij de patiënt zelf en zijn of haar omgeving brengen, waardoor de eerstelijnszorgaanbieders in staat zijn een vertrouwensrelatie met de patiënt op te bouwen. Een dergelijk zorgpartnerschap biedt een antwoord op de geëvolueerde rol van de patiënt en laat de overheid toe om, via de eerstelijnsgezondheidszorgactoren, de zorgconsumptie op een efficiënte manier te laten verlopen.

Ik wil er uw aandacht op vestigen dat de administratie waarmee een huisarts wordt belast, in hoofdzaak te maken heeft met federale regelgeving, en de RIZIV-reglementering in het bijzonder. Toch wil ik nagaan op welke wijze de Vlaamse overheid concrete maatregelen kan nemen om de aantrekkelijkheid van het huisartsenberoep, en de eerstelijnsgezondheidszorgberoepen in het algemeen, te vergroten. Ik wacht het deskundig advies van de werkgroep ‘Zorg om talent’ af alvorens daarover echt uitspraken te kunnen doen. De werkgroep zal een advies in vijf dimensies formuleren. Dan gaat het over: de instroom naar de opleiding, de studiekeuze; de instroom naar het beroep, de beroepskeuze; de opleiding, de invulling van de studie; de doorstroom, met bijvoorbeeld de horizontale promotie, de carrièreplanning, permanente vorming, werkvoorwaarden en organisatie van de sector; en de uitstroom, met het zoeken naar een degelijk retentiebeleid. Er bestaat trouwens ook een werkgroep die de rol van de huisarts bij de preventie bekijkt. Ik heb expliciet gevraagd ook daarover een grondige reflectie te organiseren.

Veel zaken die werden opgesomd, kunnen dus worden geplaatst binnen een of meer van de dimensies die ik heb opgesomd, of binnen een van die werkgroep, die nu toch wel met een

grote snelheid aan het werk zijn. Dat wordt dus mee in overweging genomen bij de discussies in de diverse werkgroepen. Die werkgroepen werken met een tussenrapportering. Het is ook de bedoeling dat in het najaar ook een en ander voorwerp van discussie en reflectie kan zijn binnen de Samenwerkingsinitiatieven Eerstelijnsgezondheidszorg (SEL's). Dan kan er worden teruggekoppeld en kan er in de richting van een wat formeler initiatief midden december worden gegaan.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik heb de datum goed genoteerd. Het pleziert me dat u zegt dat er op 11 december 2010 een degelijk resultaat zal worden gepresenteerd. Er zijn ook een aantal werkgroepen aan het werk. Als Vlaams minister moet u zeker maximaal uw verantwoordelijkheid nemen. Ik twijfel daar niet aan, maar u moet ter zake zeker op uw strepen staan. Als ik bijvoorbeeld lees dat het federale kadaster dat werd gepresenteerd, gewaagt van ruim 11.000 huisartsen, terwijl er goed 9000 actief zijn, dan ben ik echt niets met dat federale gegeven. Als de door u aangehaalde werkgroepen hun werk doen, als u daar mee achter zit en daar de verantwoordelijkheid voor neemt, dan gaan we wat dit betreft de goede weg op. Voorlopig kan ik dus zeker tevreden zijn met uw antwoord.

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Minister, ik denk dat het de eerste keer is dat ik een betoog hou over deze problematiek en dat ik een aantal concrete voorstellen hoor. We hebben dus nog 6 of 7 maanden voor de boeg voor die werkgroepen hun werkzaamheden hebben afgerond en we de eerstelijnsgezondheidszorgconferentie zullen meemaken. We zullen dus wachten tot volgend jaar om daarop terug te komen. Volgend jaar ontmoeten we elkaar dus waarschijnlijk opnieuw wat dit betreft.

Mevrouw Vera Celis: Ik kom zeker ook met plezier tegen 11 december terug.

De voorzitter: Dat is genoteerd. U mag echter ook vroeger terugkomen.

De heer Jo Vandeurzen: Ik heb al gemerkt dat ook in die wereld, net als in de onze, sommige tussentijdse stukken worden gepubliceerd en blijkbaar kunnen worden geleverd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wachtlijsten bij de bezoekenruimten voor gescheiden ouders en kinderen

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, minister, geachte leden, het aantal echtscheidingen in Vlaanderen blijkt, nu de economische crisis afneemt, sterk te stijgen. Dat is uiteraard een merkwaardige vaststelling, maar tot daar aan toe.

Het hoeft uiteraard niet gezegd dat dit vooral voor de kinderen heel vaak drama's zijn. Echtscheidingen monden immers al te vaak uit in vechtscheidingen. Om die situaties voor een groot deel te ontmijden, werden een 10-tal jaar geleden bezoekenruimtes opgericht. Die bezoekenruimtes helpen om een echtscheiding in een zo goed mogelijke verstandhouding te laten verlopen, door het bezoekenrecht van de ouders te begeleiden.

In een motie van het Vlaams Parlement uit 2005 hebben enkele partijen aan de regering gevraagd ervoor te zorgen dat de capaciteit van die bezoekenruimten zou worden uitgebreid. Toen waren er immers grote wachtlijsten in die centra. Contact met het centrum in Gent leert me dat de capaciteit inderdaad wat is uitgebreid, door het inzetten van een extra

personeelslid, maar de wachtlijsten zijn nog steeds aanzienlijk. Als de rechtbank een scheidend echtpaar naar zo'n centrum verwijst, wordt vaak heel snel in een gesprek voorzien, om te bekijken wat de mogelijkheden zijn. Daarna worden die mensen op een wachtlijst geplaatst. De effectieve start van de begeleiding duurt toch gemiddeld enkele maanden, tot maximaal 6 maanden. Minister, het moet toch de bedoeling zijn die termijn sterk te reduceren, wat wel kan door het eventueel inzetten van wat extra personeelsleden. Een andere mogelijkheid is de verdere ontwikkeling van niet-officiële bezoekenruimten. Zo zijn er op dit moment ook al enkele, en daar blijken geen wachtlijsten te zijn. Het is natuurlijk wel zo dat daar een bijdrage wordt gevraagd, maar er bestaat geen regelgeving ter zake.

Minister, tegen deze achtergrond stel ik u de volgende vragen. Welke concrete mogelijkheden ziet u om de wachtlijsten voor de bezoekenruimten te doen afnemen? Welke rol ziet u weggelegd voor dat niet-officiële circuit? Ik ben nieuwsgierig naar uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, ik deel de terechte bekommernissen van mevrouw Stevens. In een vorige legislatuur heb ik hierover meermaals een vraag gesteld in deze commissie en deze problematiek aangekaart. Ik ben niet vertrouwd met het Gentse voorbeeld dat mevrouw Stevens heeft gegeven, maar ik ken de situatie in Antwerpen wel zeer goed. Daar moeten we op het terrein vaststellen dat er wachtlijsten zijn. Daarmee worden we in de praktijk geconfronteerd. Nu spreek ik even vanuit een andere hoedanigheid. We weten allemaal dat het aantal echtscheidingen jammer genoeg in stijgende lijn gaat. Ook het aantal problematische echtscheidingen, waarbij kinderen mee worden betrokken in een vechtsituatie, neemt toe. Meestal kunnen ze hun vader een lange tijd niet zien, omdat er een soort verbod op rechtstreeks contact bestaat tussen kind en vader. Dat moet dan worden gerealiseerd via die bezoekenruimten, maar ter zake bestaan er dan wachtlijsten. Minister, ik hoef er geen tekeningetje bij te maken: u begrijpt zeer goed dat daardoor kind en vader – het zijn niet altijd de vaders, maar in het merendeel van de gevallen wel – steeds meer van elkaar vervreemden. Het probleem dat aan de basis ligt, wordt eigenlijk alleen maar groter. Ik wil er dus op aandringen dat u zou onderzoeken of er niet een aantal inspanningen kunnen gebeuren om die wachtlijsten weg te werken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, ik heb hierover heel recent nog een schriftelijke vraag gesteld, waarop u een aantal concrete gegevens hebt meegedeeld. De voorbije periode heb ik ook de gelegenheid gehad om zo'n bezoekenruimte te bezoeken. Onlangs was ik ook aanwezig op een studiedag ter zake. Op het terrein blijken er toch wel een aantal problemen te rijzen.

We onderschrijven het belang van dergelijke bezoekenruimten. Vaak zijn er jaren van geschillen en conflict vooraleer er eindelijk een vonnis of een doorverwijzing naar een bezoekenruimte komt. Als men daar dan nog op een wachtlijst terecht komt, ontstaat vanzelfsprekend het risico op nog meer vervreemding. Ik wil er ook op wijzen dat het niet alleen gaat over ouders in echtscheiding, maar ook over contacten met bijvoorbeeld grootouders. Ook dat is een segment dat steeds meer problematisch wordt.

Minister, ik denk dat er op het terrein nogal wat diversiteit bestaat inzake de doorverwijzingen door de rechtbanken. Er is een toevoer vanuit de gerechtelijke context, maar er is ook een vrijwillige instroom. Ik weet niet hoe die verhoudingen overal in Vlaanderen zijn, vanuit welke segmenten van de rechtbank – jeugdrechtbank, vrederecht, kort geding enzovoort – wordt doorverwezen naar welke bezoekenruimte. Momenteel zijn ze gestructureerd via de caw's, maar er zijn er ook nog een aantal die niet gesubsidieerd worden en niet erkend zijn, maar waar wel naar wordt doorverwezen. Er moet een goed deontologisch kader komen waarbinnen die bezoekenruimten best werken.

Minister, uw voorganger heeft aangekondigd dat er een verbeterplan zou worden opgesteld, samen met de mensen die actief zijn op het terrein. Hoe ver staat het met het effectiviteitsonderzoek en de opmaak van het deontologische kader?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, het gaat hier over de bezoekruimten die op een professionele wijze tussenkomen in problematische scheidingsituaties, waar zich ernstige conflicten of belemmeringen voordoen in de omgang van een kind met zijn andere oudere of een andere belangrijke derde. Die contacten vinden plaats in of buiten een fysieke bezoekruimte. De tussenkomst van die bezoekruimte is uiteraard steeds tijdelijk en uitzonderlijk. Er zijn er dertien, geïntegreerd in de caw's. Alle gerechtelijke arrondissementen beschikken dus over een bezoekruimte, met uitzondering van de gerechtelijke arrondissementen Ieper en Veurne, die samen één ruimte hebben met twee filialen.

De meeste van de cliënten worden daarnaar verwezen bij vonnis of beschikking. Uiteraard moet er daarbij ook vaak intensief worden samengewerkt met politie, justitie of andere hulpverlenende diensten. Het is essentieel dat zij daar een onafhankelijke plaats innemen. Die mensen kunnen uiteraard geen positie innemen als partij in een conflict en ook niet oordelen over dat conflict.

De bezoekruimten hanteren de deontologische code van het algemeen welzijnswerk. Ze hanteren het beroepsgeheim. Er wordt geen cliëntinformatie doorgegeven zonder de uitdrukkelijke toestemming van de cliënt, met uitzondering van enkele heel specifieke noodgevallen. Het is essentieel dat het vertrouwen van de betrokken cliënten niet wordt geschaad.

Bezoekruimten kunnen ook een begeleiding weigeren, opschorten of stopzetten. Het uitgangspunt dat steeds wordt gerespecteerd, is dat men ervan uitgaat dat de verantwoordelijkheid van het bezoek bij de beide ouders ligt en dat het ook de verantwoordelijkheid van de beide ouders is om het recht van een kind op een relatie met elk van hen en met een voor het kind belangrijke andere te respecteren en mogelijk te maken.

Lang aanslepende hevige conflicten tussen ex-partners waarbij kinderen inzet worden van de strijd, hebben een negatieve impact op de ontwikkeling van het kind. In voorkomend geval gaat men ervan uit dat een gerechtelijk vonnis dient te worden nageleefd.

Een ander uitgangspunt is dat bij het uitbouwen van een passend contact tussen het kind en de oudere met het recht op persoonlijk contact de ouders ondersteund worden in het leren beheersen van hun conflicten op het ex-partnerniveau en het ontkoppelen van de ex-partnerrol en de ouderrol. De bezoekruimte neemt daarbij geen standpunt in ten opzichte van het conflict of de context.

Eind 2006 werden de weigerings-, opschortings- en stopzettingscriteria voor de bezoekruimten opgesteld om de wachtlijsten weg te werken. Die worden in alle bezoekruimten toegepast. Dat heeft tot gevolg dat globaal gezien de wachtlijsten verminderd zijn, maar niet in alle gerechtelijke arrondissementen weggewerkt zijn.

We hebben er daarom voor geopteerd om een zeer grondige en globale evaluatie van de werking van de verschillende bezoekruimten te maken. Hiervoor werd een gemengde werkgroep opgestart van administratie en werkveld. Recent werden bezoeken aan alle bezoekruimten afgerond op zoek naar verschillen, gelijkenissen, samenwerkingsafspraken en de wijze waarop met de verschillende knelpunten wordt omgegaan: wachtlijsten, decreet Rechtspositie minderjarigen, de werking met de weigerings-, opschortings- en stopzettingscriteria enzovoort.

De administratie werkt aan een nota op basis van de gesprekken met de sector, de evaluatie en de bezoeken. Ik wacht de nota van mijn administratie dan ook af, alvorens een antwoord te kunnen geven op een aantal specifieke vragen, zoals de vraag naar nieuwe initiatieven om de

wachtlijsten verder te doen afnemen. Het is belangrijk om eerst te weten wat de concrete ervaringen op het terrein zijn en hoe onze administratie die verschillende contacten integreert in een globale inschatting.

Momenteel zijn er twee ‘autonome’ bezoekenruimten, of ‘niet-officiële’ bezoekenruimten zoals u ze noemt, namelijk in Antwerpen en sinds kort in Brugge. Ze zijn gekend onder de naam Het Huis. Ze werken met cliëntbijdragen en giften. Op dit ogenblik staat het initiatiefnemers vrij om bezoekenruimte in te richten. Het is mij niet bekend of zij al dan niet met een wachtlijst werken. Ik heb wel vernomen dat zij andere werkingsprincipes hanteren dan de erkende bezoekenruimte binnen de CAW's, in het bijzonder met betrekking tot het doorgeven van cliëntinformatie en het rapporteren van het verloop van de bezoeken aan de gerechtelijke instanties.

Naast de huidige evaluatie van de bezoekenruimte, wil ik in overleg met Justitie komen tot zeer duidelijke samenwerkingsafspraken en een samenwerkingskader. Een belangrijk aspect hiervan is het deontologisch kader en het hanteren van duidelijke richtlijnen voor het hanteren en doorgeven van cliëntinformatie. Op basis van dat duidelijke samenwerkingskader kunnen er dan afspraken worden gemaakt met de verschillende initiatieven, die zowel op vrijwillige basis als binnen het kader van een erkend CAW een aanbod van bezoekenruimte hebben en dit mogelijk ook verruimen. In overleg met de administratie wil ik ook onderzoeken op welke manier ook deze particuliere of privaat georganiseerde bezoekenruimten via inspectie en toezicht kunnen worden opgevolgd.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Minister, ik dank u voor uw duidelijke antwoord. Ik heb begrepen dat er een evaluatie aan de gang is. Die bezoekenruimten zijn al bezocht, en nu wordt er een rapport opgemaakt. Tegen wanneer verwacht u dat dat rapport zal zijn afgerond? Wat is de timing voor de verdere aanpak?

Minister Jo Vandeurzen: De timing is het najaar. Dan zullen ook de gegevens over de effectiviteit en over het gebruik van de deontologische kaders en regels ter beschikking zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ook dit is weer een voorbeeld van een dossier waar samenwerking tussen Justitie en Welzijn enorm belangrijk is. Het is een beetje contradictoerisch dat er vanuit het Vlaamse niveau een erkenning en een subsidiëring is van de bezoekenruimten binnen de CAW's, en dat er twee autonoom werken, waar wel naar wordt doorverwezen door de jeugdrechtbanken en dergelijke. Ik kan alleen maar appreciëren dat u daar weer een samenwerkingskader en een deontologisch kader voor het doorgeven van informatie wilt creëren, zodat ze allemaal op dezelfde manier werken. Dat is belangrijk voor de mensen die ernaar worden doorverwezen en daar het contact met hun kinderen opnieuw proberen op te bouwen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het PGB-experiment (persoonsgebonden budget)

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, minister, collega's, het PGB-experiment (persoonsgebonden budget) kwam er mede als gevolg van een parlementaire resolutie om uitvoering te geven aan een decreet dat al dateerde van 2001. Er is rond dat experiment een heel gedegen structuur opgebouwd. Er is een expertencomité binnen het Vlaams Agentschap

voor Personen met een Handicap (VAPH), dat is samengesteld uit de verschillende stakeholders van de sector. Het expertencomité kreeg van u, minister, de opdracht om dit experiment aan te sturen. Er zijn zeer veel organisaties bij betrokken: de diensten die de vraagverduidelijking in het voortraject op zich nemen, de organisaties die de inschalingen met het experimentele zorgzwaarte-instrument uitvoeren, en de diensten waarbij de budgethouders zorg inkopen.

Vorige week zaten wij met heel wat collega's bij een van de organisaties die de belangen van personen met een handicap behartigen. Uit de ervaringen die we daar mochten vernemen, blijkt dat budgethoudersverenigingen het PGB-experiment zeer waardevol vinden, omdat het mensen werkelijk de kans geeft om meer impact te krijgen op hun ondersteuning en om hun eigen leven echt te gaan sturen en ontwikkelen, wat een filosofie is die steeds meer ingang vindt.

De gesprekken op die bewuste samenkomst leerden ons ook dat er in het experiment een aantal zaken zitten die als knelpunten worden ervaren en die aanleiding geven tot een zeker ongenoegen. Er werd opgemerkt dat er een gebrekkige omkadering zou zijn vanuit het VAPH. Maar misschien nog essentiëler is dat er vandaag onduidelijkheid blijft bestaan over wat kan en niet kan binnen het experiment. Er werd een opmerking gemaakt over de vele controles die dienen te gebeuren, terwijl men zou kunnen aannemen dat in een experiment een aantal zaken net wat losser worden gelaten om de nodige ervaringen op te bouwen. De conclusie was dat dit alles de zoektocht van mensen naar een pakket op maat van de deelnemers bemoeilijkt.

Ze staan daar niet alleen in. Een jaar geleden al schreef het Vlaams Welzijnsverbond dat er maar één of hoogstens een paar budgethouders aankloppen per voorziening. Het spreekt voor zich dat dat qua schaalgrootte zeer beperkt is en dat dit de voorzieningen weinig stimuleert om werkelijk een pakket op maat uit te werken, toch een van de basisvoorwaarden voor het welslagen van het experiment. Er rijzen dan ook steeds ernstiger twijfels of het experiment en de manier waarop het vandaag is opgevat, wel de nodige conclusies zal opleveren om het PGB te veralgemenen.

Men wijst daarbij vooral ook op de schaal van het experiment. Steeds meer mensen ervaren die als te klein om echt conclusies te kunnen trekken. Er gaan steeds meer stemmen op om een groter pilootproject op te zetten. In dat pilootproject moeten een aantal zaken dan op een andere manier worden geregeld, waarbij men opnieuw een proefperiode inlast, om nadien daadwerkelijk naar uitvoeringsbesluiten van het decreet van 2001 te kunnen gaan.

Ik ben daarnet begonnen met een positief punt. Ik wil nog een positief punt aanhalen, namelijk de wetenschappelijke begeleiding. Het PGB-experiment is op dit moment het enige project van de verschillende projecten in het kader van zorgvernieuwing dat op een dergelijke manier extern wetenschappelijk wordt begeleid. Wat is de stand van zaken van dat onderzoek? Het lijkt mij dat gaandeweg, naarmate het onderzoek resultaten oplevert, het debat ook kan worden gevoed met de vaststellingen die vanuit die wetenschappelijke begeleiding komen.

Professor Bea Maes van de K.U.Leuven leverde reeds een rapport af over de vraagverduidelijking in het voortraject. Dat rapport is in digitale versie terug te vinden op de site van het VAPH. Professor Jef Breda finaliseerde een rapport naar aanleiding van een eerste bevraging van de zorgaanbieders die deelnemen aan het experiment. Dat rapport kan heel veel informatie in zich hebben, aangezien de deelnemers aan het experiment minutieus moeten bijhouden hoeveel tijd zij worden geholpen door mantelzorgers enzovoort. De monitoringrapporten geven die gegevens weer. Ondertussen zijn al twee monitoringrapporten voorgelegd aan het expertencomité. Er is dus wel degelijk informatie ter beschikking.

Minister, in welke mate komen de conclusies uit deze rapporten overeen met de ervaringen van de organisaties, die ons bereiken? Wanneer kunnen de conclusies uit deze rapporten

publiek worden gemaakt? Ik verneem dat het raadgevend comité van het VAPH niet over alle rapporten kan beschikken, terwijl het raadgevend comité op dit moment een heel belangrijke adviesfunctie uitoefent. Hebt u een verklaring voor deze geheimhouding?

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Voorzitter, ik sluit me volledig aan bij de vraag van de heer Van Malderen. Ook ik begin me een beetje zorgen te maken over de schaalgrootte van dat project. Kunnen we uit het project zoals het nu wordt uitgevoerd, voldoende gewettigde conclusies trekken om het als basis te nemen voor de toekomst?

We zijn nu bezig met de visienota over personen met een handicap. In hoeverre worden de resultaten van dit experiment in de toekomst meegenomen? Dat experiment loopt nog. Hoe zult u de resultaten ervan, die toch bijdragen aan zorgvernieuwing, meenemen in de visienota? Dat is mijn bezorgdheid. Er worden heel belangrijke vragen gesteld en in het project beantwoord. Ik vrees een beetje dat de resultaten van dat project in de lucht zullen blijven hangen. Minister, kunt u mij op dat vlak geruststellen?

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Voorzitter, minister, op 13 oktober 2009 hield ik mijn eerste betoog over het PGB. Er werd toen uitdrukkelijk gezegd dat het experiment tot 31 december 2010 zou lopen. Uit het antwoord van de minister blijkt ook dat hij niet van plan was te interfereren in een lopend project.

Het project loopt op zijn einde. We hebben nog een 6-tal maanden te gaan. Het verwondert me dat er blijkbaar al evaluaties zijn gebeurd of conclusie zouden zijn getrokken. Ik heb daar geen kennis van. Ik weet niet hoe het komt dat anderen daar misschien wel kennis van hebben. U zult daar ongetwijfeld een antwoord op kunnen geven.

Wat me wel bezorgd maakt, is de ondertoon in de vraag van de heer Van Malderen. Ik lijk daaruit te moeten afleiden dat het huidige project dat op 31 december zal aflopen, zou moeten worden verlaten voor een groter pilootproject. Ik ben er bang voor dat we ernaar zouden streven om naar een ander experiment te gaan. Dat betekent alleen maar uitstellen en nog eens uitstellen. Uiteindelijk zitten de mensen die nood hebben aan een implementatie van het decreet van 2001 erop te wachten. Het moet zo snel mogelijk realiteit worden. Er zijn veel te veel families en personen die daardoor in de problemen zitten.

Het PGB is sowieso zorgvernieuwend. Het is een oplossing om de wachtlijsten in te korten, maar het biedt in mijn ogen het grote voordeel dat het zorg op maat kan aanbieden. Minister, ik denk dat dat juist een van uw beleidsprioriteiten is. Ik pleit er dus voor dat we op de hoogte worden gebracht van wat de conclusies en evaluaties zijn, en dat we het experiment kunnen afsluiten zodat we het PGB volledig kunnen realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Voorzitter, ik sluit me graag aan bij de vragen van de collega's en in eerste instantie bij die van de heer Van Malderen. Ze komen tegemoet aan de bekommernissen die ik heb aangekaart in de commissievergadering van 13 oktober 2009, waar mevrouw De Waele naar heeft verwezen. Ik heb toen een gelijkaardige vraag geformuleerd over de stand van zaken in het PGB-experiment. Minister, u zei toen dat u niet van plan was om een tussentijdse evaluatie te doen, ondanks de signalen die wij toen hadden ontvangen over het experiment dat met tal van problemen kampte.

Ik verwijs in die context ook graag naar de motie die mijn fractie heeft ingediend naar aanleiding van de bespreking van de beleidsnota Welzijn 2009-2014, waarin we hebben gevraagd om het experiment te laten overgaan in een grootschalig experiment met een paar duizend deelnemers in plaats van een 140-tal. Dat is volgens mij te weinig om representatieve conclusies uit te trekken voor de hele sector. Ik ben blij dat de heer Van Malderen vandaag diezelfde vraag stelt. Collega, het is alleen spijtig dat u toen de motie niet hebt goedgekeurd.

Voor mijn fractie blijft het alleszins de bedoeling dat het experiment na afloop snel kan resulteren in uitvoeringsrichtlijnen waarbij het PGB effectief als zorgvernieuwend element kan worden geïntroduceerd en ook als nieuw financieringsinstrument voor de voorzieningen. Ik kijk met bijzondere aandacht uit naar de evaluatierapporten, en ik hoop ook een inzicht te krijgen in de tussentijdse rapporten die al zijn opgemaakt. Het is cruciaal dat we na afloop van het experiment geen jaren meer evalueren en we het PGB zo nog verder op de lange baan zouden schuiven.

Minister, mijn uitdrukkelijke vraag aan u is: kunt u en wilt u duidelijkheid geven over de evaluatierapporten, zowel de tussentijdse als de finale, en kunt u daar een timing op plakken?

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, ik wil u een bijkomende vraag stellen naar aanleiding van een artikel in het tijdschrift Tertio, dat u ongetwijfeld zult hebben gelezen. Iemand die op dit moment een PGB heeft, getuigt daar op een zeer positieve manier over. Mij viel vooral het kadertje op waarin uw woordvoerder, de heer De Bock, antwoordt op vragen van Tertio. Hij zegt dat dat experiment nog een klein beetje kan worden verlengd en dat er nieuwe proefprojecten op komst zijn. Hij zegt dat de aanvragen kunnen worden ingediend tot 1 mei, twee weken geleden dus, bij het Vlaams agentschap. Die projecten moeten inspelen op de vraag om met dezelfde middelen meer kwalitatieve zorg en ondersteuning te bieden aan mensen met een handicap. Ten vroegste in september kunnen de goedgekeurde projecten starten.

Minister, dit maakt me bezorgd, als uw woordvoerder zegt wat u denkt – en daar ga ik van uit. Het toont aan dat voor u het PGB iets is dat naast andere proefprojecten en andere zorgvernieuwingprojecten staat. Veel belangrijker dan de vraag of u zult wachten tot het experiment afloopt voor u de tussentijdse resultaten zult geven, is voor mij de vraag: wat is voor u het belang van de persoonsgebonden budgettering? Dat is niet zomaar een experiment, maar is de omkering van de hele zorg, die je gaat organiseren vanuit de persoonsgebonden financiering in plaats van de instellingsgebonden financiering. Wat ik hoor, maakt me een beetje bang. Het benieuwt me wat u fundamenteel vindt van een PGB.

Ik heb er helemaal niets tegen, in tegenstelling tot mevrouw De Waele, om van dit experiment over te gaan naar een proefproject waar enkele duizenden mensen bij betrokken zijn, want je vormt dat niet van de ene op de andere dag om, maar je moet wel de bereidheid hebben om heel het systeem om te vormen. We moeten ook niet altijd het warm water willen uitvinden. In Europa zijn er heel wat landen die een persoonsgebonden financiering hebben. In Nederland werkt ongeveer 10 procent van de personen met een handicap met een persoonsgebonden budget. Het is heel duidelijk gebleken dat dat een enorme motor voor zorgvernieuwing is geweest, ook bij de instellingen.

Minister, wat denkt u nu echt over die persoonsgebonden financiering?

De heer Tom Dehaene: Ik was ook een van de gelukkigen bij het debatje van vorige week. Het was zeer interessant. Ik herhaal wat ik heb gezegd tijdens die besloten bespreking. Het verwondert me dat we blijven terugkomen op vervroegde, tussentijdse rapporten. We hebben hier allemaal gezegd dat het experiment er moest komen en dat het goed onderbouwd moest zijn. Het is er gekomen op vraag van dit parlement. Ik ben er een heel grote voorstander om te wachten, de wetenschappers hun werk te laten doen en dan te kijken welke lessen we kunnen trekken uit dit experiment.

Vandaag zeggen dat het moet worden veralgemeend naar een paar duizend is vooruitlopen op de resultaten. Als we op die manier gaan werken, hadden we niet moeten starten met het experiment. Ik denk dat er veel lessen uit zullen komen, onder andere over de administratieve last. We krijgen signalen dat er nu heel veel informatie wordt gehaald uit de registratie die we hebben gevraagd. Het zal niet de bedoeling zijn om dat door te trekken als we het PGB

implementeren. Het is wel belangrijke informatie. Zo'n experiment is nodig en nuttig omdat we er lessen uit kunnen trekken.

Ik heb, als voorzitter, de vraag eerst onontvankelijk verklaard. Ik heb er een probleem mee om hier wekelijks te vragen hoe het met dat experiment zit. Ik wil wachten en de wetenschappers hun werk laten doen. Ze hebben het signaal gegeven dat ze 6 maanden extra nodig hebben, omdat er mensen pas later zijn kunnen starten. Dan vind ik dat we die extra tijd moeten geven, want we zullen belangrijke conclusies kunnen trekken uit dit experiment.

Minister Jo Vandeurzen: Ik heb inderdaad een beetje een déjà-vugevoel. Ik breng enkele zaken in herinnering. Naar aanleiding van de beleidsnota hebben we deze discussie ook gehad. Ik ben ervan overtuigd en het is de basis van de afspraken in het regeerakkoord dat de financieringswijze van de adequate zorg voor personen met een beperking meer vraaggestuurd moet worden, meer gerelateerd moet zijn aan de objectieve zorgnood en meer moet vertrekken vanuit de betrokkene en zijn situatie dan op dit moment het geval is. Dat is een bekend standpunt.

Ik heb toen ook gezegd dat ik niet mee wil doen aan clichés. Als we ons vergelijken met andere landen, vergelijken we de federale tegemoetkomingen en de Vlaamse inspanningen als geheel met andere landen. Je moet appels met appels vergelijken. Ik heb ook bestudeerd wat er in andere landen is gebeurd. Andere landen hebben op een bepaald moment ook maatregelen genomen. Ik heb geen bezwaar tegen vergelijkingen, maar ze moeten het geheel in de vergelijking opnemen.

Er worden op dit moment ongeveer 1700 persoonlijkeassistentiebudgetten (PAB's) toegekend. Dat is goed voor een budget van ongeveer 55 miljoen euro. Als u nu spreekt over 2000 PGB's in een experiment, zou dat experiment groter zijn dan het aantal PAB's dat we op dit moment geven. We weten dat de nood al enorm groot is. Als ik u zeg wat het huidige budget is, kunt u inschatten waarover we dan spreken. Ik probeer de budgettaire inspanningen een beetje in kaart te brengen. Het heeft geen zin om te doen alsof dat geen element van het debat is. We staan voor een serieus groeipad. Ik geef u toch een indicatie, als u dat relateert aan de inspanningen die de laatste jaren substantieel zijn opgedreven, in termen van de PAB's.

Een van de beleidsopties bij de start van het PGB-experiment is de maximale vrijheid van handelen, om op die manier zoveel mogelijk te leren uit de ervaring van alle actoren die betrokken zijn bij het PGB-experiment. Het flankerend wetenschappelijk onderzoek heeft als doelstelling om in een voldoende lange periode te onderzoeken hoe de geluksbeleving en de tevredenheid van de experimentele groep evolueert in vergelijking met de controlegroep die gebruik maakt van het reguliere ondersteuningsaanbod en wat het effect is van het werken met een PGB op de zorgaanbieders.

In die optiek worden in het wetenschappelijk onderzoek in de loop van het experiment verschillende stappen gezet. In het voorjaar van 2009 werd een nulmeting uitgevoerd. De deelnemers aan het experiment zullen ook voor een tweede maal worden ondervraagd. Daarnaast wordt ook de besteding van het budget per kwartaal in kaart gebracht.

Deze onderzoeksgegevens zijn momenteel echter nog niet volledig en kunnen nog niet in hun totaliteit worden geanalyseerd. Bijgevolg is het voorbarig om al conclusies te trekken uit voorlopige of tussentijdse rapporten. Op het einde van het experiment zullen de onderzoekers de resultaten uit de verschillende onderzoeksrapporten aan elkaar koppelen om een volledig beeld te scheppen, waaruit correcte conclusies kunnen worden getrokken, vatbaar voor het formuleren van beleidsaanbevelingen. Als we naar een meerjarenplanning gaan, zal ik die elementen incorporeren in wat we gaan doen. Je kunt nog een debat voeren over die conclusies uit het experiment, maar het is uiteraard wel de bedoeling om dat mee te nemen in het traject.

Op het ogenblik dat de wetenschappelijke onderzoekers hun definitieve eindrapporten opleveren, zal het VAPH die aan mij bezorgen en zal ik het initiatief nemen om op het einde van het PGB-experiment het maatschappelijke debat te voeren over de veralgemeenbaarheid en toepasbaarheid van het PGB inzake de ondersteuning van personen met een handicap. Ik heb ook al wat mensen gesproken. Ik wens dat het VAPH op een goede manier voor iedereen die aan het experiment deelneemt de continuïteit van de zorg na het experiment verzekert. Dat is belangrijk. Daar hoor ik vragen over. Dat moet voor die mensen correct en respectvol verder worden opgenomen.

Het onderzoeksrapport van professor Bea Maes over vraagverduidelijking werd intussen wel overgemaakt aan het Raadgevend Comité van het VAPH en werd al op de website van het VAPH geplaatst. Dit onderzoek handelt over de vraagverduidelijking, de eerste fase van het PGB-experiment, die is afgesloten.

De overheid is de opdrachtgever van dit wetenschappelijk onderzoek en dus komt het de overheid toe in eerste instantie kennis te krijgen van het eindrapport en daarover de nodige reflectietermijn en reflectieprocedure in acht te nemen. Elke communicatie over tussentijdse resultaten of rapporten is op dit ogenblik voorbarig, bijgevolg worden deze rapporten niet publiek gemaakt, maar ze worden wel besproken in het PGB-expertencomité dat het experiment inhoudelijk opvolgt. Binnen het VAPH wordt een deontologische code gehanteerd, zoals opgenomen in het huishoudelijk reglement van het Raadgevend Comité, die algemeen geldt voor de leden van het Raadgevend Comité en per afgeleide voor alle ondergeschikte permanente werkgroepen en stuurgroepen, zoals het PGB-expertencomité, waardoor de besproken gegevens en rapporten vertrouwelijk worden behandeld en niet publiek worden gemaakt.

De heer Bart Van Malderen: Minister, bedankt voor het antwoord. Ik ga even in op uw déjà-vugevoel. De vraag van mevrouw Van der Borgh is 7 maanden geleden gesteld. U verwijst naar de beleidsnota. Die is hier 4 of 5 maanden geleden besproken. Het lijkt me niet zo onoverkomelijk dat deze commissie zich twee keer per jaar buigt over dat experiment. Vorige legislatuur debatteerde deze commissie er bijna wekelijks over. Het experiment is opgestart op basis van een resolutie die unaniem is goedgekeurd. Het lijkt me deze commissie toe te komen om dit project op de voet te kunnen volgen. De agendering van deze vraag vind ik helemaal niet overbodig.

Minister, u zegt dat de overheid de opdracht heeft gegeven om het experiment wetenschappelijk te begeleiden en dat het voorbarig is om voor de eindconclusie nu deelrapporten voor te leggen. Op dit ogenblik adviseert het Raadgevend Comité het witboek dat door u is ingediend.

Heel veel zaken die worden behandeld in het witboek hebben betrekking op zorgvernieuwing. Als ik er één mag uitpikken, dan is de positie van de mantelzorg een van de zaken die daarin duidelijk aan bod komen. Welnu, als uit de monitoringtabellen blijkt wat het aandeel van mantelzorg is in het geheel van zorg die een persoon ontvangt, dan lijkt me dat heel nuttige informatie om bij een bespreking over de positie van mantelzorg op te nemen. Dat doet geen afbreuk aan een eindconclusie. De verschillende deelrapporten hebben als eigenheid dat ze een bepaald subthema behandelen. Daar kun je vandaag geen eindconclusies op baseren vóór alle rapporten ter beschikking zijn, maar dat neemt niet weg dat alle beschikbare cijfermateriaal nuttig kan zijn om in die besprekingen te worden gebruikt.

Minister, ik ben blij dat u uw keuze bevestigt voor vraaggestuurde en door de persoon bepaalde zorg. In het brede werkveld bestaat daarover instemming. De keuze is een goede zaak. De implementatie op het terrein zal nog de nodige moeilijkheden opleveren. Het is niet omdat wij in deze commissie zeggen dat het PGB moet worden veralgemeend, dat het op het terrein onmiddellijk veralgemeend is. Ik waarschuw voor wondermiddelen en leerling-tovenaars.

Met die sector moeten we in een transitieproces gaan. Dat zal tijd vergen, maar het neemt niet weg dat we echt vooruit willen. Dit slag om slinger omdraaien, is jezelf iets wijsmaken. De sector is daar ook geen vragende partij voor. Met de sector bedoel ik alle geledingen van de sector. We zullen ons langzaam moeten haasten. Festina lente is een mooie uitspraak en betekent dat we de fase na het experiment dat afloopt op 31 december 2010, nu moeten voorbereiden.

Minister, u hebt zelf verwezen naar het budget. In de komende maanden wordt dat budget opgemaakt en zullen er keuzes worden gemaakt in de ene of de andere richting. We moeten ons voorbereiden om in te spelen op wat we nu weten. Als nu blijkt dat er een probleem is met de schaalgrootte om de nodige conclusies te trekken, dan moet er worden geredigeerd aan die schaalgrootte. Dan moeten we dat nu voorbereiden. Ik pleit voor een continu groeiproces dat goed voorbereid en begeleid is, richting vraaggestuurde en door de persoon bepaalde zorg.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Minister, u zei dat u niet wilt vooruitlopen op de zaken. In de conceptnota staan wel enkele langetermijnperspectieven en krijtlijnen voor de toekomst, die door het VAP worden uiteengezet en door u worden vooropgesteld. Ik vraag me af of het PGB nog volwaardig deel zal blijven uitmaken van de zorgvernieuwing. Dit zijn essentiële vragen over niets minder dan de financiering van de sector zelf.

Samen met zorg op maat en zorgregie in handen van de persoon met een handicap, zijn dit essentiële basisprincipes waarover duidelijkheid mag worden gegeven. Die duidelijkheid wil ik graag krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Minister, u hebt niet echt geantwoord op mijn vraag. Ik zal ze verduidelijken. Wat is voor u het verschil tussen een persoonsgebonden budget en een persoonsvolgend budget? Die termen gebruikt u altijd. Is dat een andere term om hetzelfde te zeggen, of is er een verschillend concept?

Ik ga ermee akkoord om de eindconclusie af te wachten. Maar een van de belangrijkste eindconclusies zal zijn dat de groep die deelnam aan het experiment, te klein is om de effecten te meten op de manier waarop de voorzieningen zich gedragen. Er zijn dus twee mogelijkheden: de eerste is dat u gelooft in een persoonsgebonden financiering, en dan worden alle middelen die vanaf nu worden vrijgemaakt voor uitbreiding van de capaciteit in de gehandicaptensector ingezet via het PGB. Dan krijg je snel een groeipad. Een andere mogelijkheid is de mensen die nu in het PAB zitten, en waarvan er heel veel vragende partij zijn om dat te kunnen combineren met zorginkoop, opnemen in een volgende fase. Minister, als u omdraait naar een persoonsgebonden financiering, moet u vanaf nu alle bijkomende capaciteit via PGB investeren. Dat is de logica.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik aarzel om grote woorden te gebruiken omdat we in een fase van advisering zitten. Ik weet dat men probeert discussies buiten de advisering te voeren. Ik heb liever dat we advisering krijgen en dan het debat voeren en de politieke opties nemen op basis van de resultaten van het experiment en de andere elementen.

Het PGB is een vorm van een persoonsvolgend budget. Er zijn verschillende manieren waarop je een persoonsvolgend systeem kunt ontwikkelen. Dit is er een van. Het is een budget in natura of speciën. Dan volgt de vraag in welke mate je verantwoording moet afleggen over de besteding daarvan. Als we naar vraagsturing gaan, is het eerste element dat we moeten proberen te specificeren, dat zowel zorg in natura als andere vormen van zorg moeten vertrekken vanuit een objectieve behoefte en klevende aan de betrokkenen. Daarvoor

zijn er een aantal modaliteiten die voorwerp kunnen zijn van gesprek. De conclusies van dit experiment zijn ook een belangrijk element van het debat.

We moeten wel zicht hebben op wat er gebeurt, als het experiment afloopt. Daar ben ik het mee eens, en dat begrijp ik heel goed, vanuit het standpunt van het beleid, maar ook van de betrokkene. Het zal niet kunnen dat we tot 31 december wachten, en 3 maanden later is er een document en dan zien we wat we zien. We moeten duidelijk kunnen maken welke elementen op tafel liggen en die integreren in wat in de meerjarenplanning moet gebeuren. Ik heb niet het idee dat dit moment nu is aangebroken. We moeten nog nagaan hoe het groeit en evolueert. Naarmate het eindrapport in zicht komt, zullen we wel kunnen inschatten wat de consequenties zouden moeten zijn, als we correct willen zijn voor de betrokkenen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over schuldbemiddeling

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Voorzitter, minister, collega's, voor mijn vraag om uitleg baseer ik me op recente cijfers van de Nationale Bank, die van toepassing zijn op heel België, maar duidelijk aantonen dat steeds meer gezinnen wegens financiële problemen in een collectieve schuldbemiddeling zitten. In ons land zou het gaan om 80.287 gezinnen.

Collectieve schuldbemiddeling is de zwaarste vorm van schuldbemiddeling. Het zijn processen die van een gezin soms jaren inspanning vragen om hun schuld te kunnen afbouwen. In zulke processen van collectieve schuldbemiddeling worden alle inkomsten, vaak ook de kinderbijslag, overgemaakt aan de schuldbemiddelaar. Die betaalt de schulden af en geeft het betrokken gezin een leefgeld. Dat leefgeld is niet bepaald: de schuldbemiddelaar bepaalt zelf wat minimaal nodig is om menswaardig te overleven.

Blijkbaar zijn er grote verschillen tussen de ene schuldbemiddelaar en de andere inzake het menswaardig bedrag om te kunnen overleven. In juridische termen heet dat 'de menselijke waardigheid respecteren'. Naar aanleiding van de vraag die vandaag op de agenda staat, heeft de kinderrechtencommissaris een schrijven gericht aan alle commissieleden om aandacht te hebben voor kinderarmoede.

Vaak moeten de mensen ook hun kinderbijslag afgeven en houdt de schuldbemiddelaar onvoldoende rekening met de nood van die kinderen. De collectieve schuldbemiddeling gaat vaak over een inspanning van jaren. Dat betekent dat kinderen gedurende jaren in armoede leven, wat hun vorming, opvoeding en positie in de samenleving allesbehalve ten goede komt. De kinderrechtencommissaris wijst op het VT4-programma 'Rekening in het rood', dat de positie van de minderjarigen die in een gezin opgroeien dat in schulden zit, onder de aandacht brengt.

Anderzijds hebben de cijfers van de Nationale Bank er ook voor gezorgd dat ons eigen Vlaams Centrum Schuldbemiddeling (VCS) bijkomende vragen stelt om de gezinnen die in een zwaar proces van schuldbemiddeling zitten, een beetje beter te begeleiden, om een vertrouwensfiguur aan te stellen, om eventueel over dat leefgeld te kunnen praten en de schuldbemiddelaars te verplichten om goed te communiceren met hun cliënten. Toen ik nog OCMW-raadslid was, heb ik verschillende keren gehoord dat mensen van hun schuldbemiddelaar al maanden niets meer hadden gehoord, dat ze niet weten wat ze al hadden afbetaald en wat ze nog moesten afbetalen. Dat maakt dat die mensen in grote onzekerheid leven.

Minister, sinds kort is er een geactualiseerde versie van de budgetstandaard, die is opgemaakt door de Katholieke Hogeschool Kempen en het Centrum voor Sociaal Beleid (CSB) Herman

Deleeck. Zij hebben een budgetstandaard opgemaakt van wat het minimum is om menswaardig te kunnen leven. Minister, omdat die cijfers bestaan, vraag ik om in het kader van de armoedebestrijding en vooral in functie van de kinderarmoede en in het internationaal jaar van de armoede, een omzendbrief te maken, waarin u duidelijk maakt wat er moet worden verstaan onder “de menselijke waardigheid moet worden gerespecteerd”. Ik vraag om dat te becijferen voor alleenstaanden, voor gezinnen, en voor gezinnen met kinderen.

Minister, wat denkt u van de concrete voorstellen van het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling? In uw beleidsnota hebt u een aantal maatregelen aangekondigd om de schuldbemiddeling en de samenwerking tussen de verschillende diensten te verbeteren en te vergroten. Hebt u daar al concrete plannen voor? In het kader van de armoedebestrijding en de kinderarmoede is dit een erg belangrijk punt.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: We hebben inderdaad het schrijven gekregen van de kinderrechtencommissaris. Dat schrijven is niet nodig om te weten hoe schrijnend de situatie in bepaalde gevallen waar ook kinderen bij betrokken zijn, soms is. Dit is deels Vlaamse en deels federale materie. Het erge van de situatie is dat die mensen daar geen boodschap aan hebben: zij zitten in de problemen en zij vragen een oplossing.

Minister, ik ondersteun deze vraag naar een omzendbrief met verduidelijking. Daarnaast dring ik aan om dat vrij snel op de agenda te plaatsen, zodra we een nieuwe federale regering hebben. Collega's in de federale regering hebben daarvoor al inspanningen gedaan.

Onlangs werd ik geconfronteerd met een situatie waarin een gezin met een eigen huis en met vier kinderen in een collectieve schuldbemiddeling moest gaan door een faillissement van een zelfstandige. Er zijn poortjes om dat te ontlopen, maar kleine zelfstandigen zoals een slager of een bakker zijn daarvan soms niet op de hoogte. Het is schrijnend als hun huis wordt ontnomen, want waar moet je naartoe met vier kinderen? Zoek maar eens een huis te huur met vier kinderen, dan ben je nog verder van huis. Minister, we moeten toch proberen dat kinderen in zulke situaties zo goed mogelijk worden beschermd.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, de armoedeproblematiek in haar diverse facetten is de laatste weken herhaaldelijk aan bod gekomen. Vorige week zijn daarover verschillende vragen gesteld aan minister Lieten. Het is een bewijs dat dit probleem toeneemt. Als gevolg van de stijging van de armoede in Vlaanderen, leven meer mensen in schulden en moeten ze een beroep doen op de collectieve schuldbemiddeling.

Minister, u was ooit minister van Justitie, ik moet u niet overtuigen dat dit een heel ingewikkelde problematiek is. Verschillende actoren op het terrein houden zich ermee bezig. Mevrouw Vogels zegt dat er een nood is aan betere begeleiding. Dat is juist, maar anderzijds wil ik de verdediging van de verschillende actoren die zich bezighouden met collectieve schuldbemiddeling op mij nemen. Zowel de OCMW's als de caw's en de advocaten doen zware inspanningen, maar het aantal dossiers neemt steeds meer toe. De tijd van die mensen is ook beperkt. Op het terrein hoor ik vaak de klacht dat mensen soms maanden niets horen van hun schuldbemiddelaar. Als je als politicus contact neemt met de schuldbemiddelaar, dan blijkt dat wel te kloppen, maar die mensen hebben er gewoon geen tijd voor. Het is een proces dat jaren duurt, dat heel ingewikkeld is, waardoor veel gezinnen jaren in armoede leven.

Ik heb ook kennis genomen van het schrijven van de kinderrechtencommissaris, die terecht bepaalde bekommernissen formuleert. Daar moeten we voldoende aandacht aan besteden, zeker als er kinderen zijn betrokken bij de schuldbemiddeling. In gezinnen die in armoede leven, worden aan de kinderen zeer veel rechten, die wij als een evidentie beschouwen, ontnomen. We moeten daar meer aandacht aan besteden.

Ik heb ook kennis gekregen van de vraag van het CSB. Mevrouw Vogels pleit voor een omzendbrief. Ik heb kennis genomen van aanbevelingen van dat centrum en heb daar toch enkele bedenkingen bij. Ik vraag me af op welke manier u een definitie zult geven, zoals mevrouw Vogels vraagt, van wat een schuldbemiddelaar moet verstaan onder het respect voor de menselijke waardigheid. Dat is zeer, zeer moeilijk. Er worden verschillende interpretaties gegeven. U geeft het voorbeeld van het cultuuraspect. We zitten vaak met een verschillende situatie. In sommige situaties kan men in het kader van schuldbemiddeling aan die gezinnen een groter budget ter beschikking stellen dan in andere situaties. Dat is allemaal heel individueel te benaderen.

Het centrum pleit er ook voor om advocaten die de rol van schuldbemiddelaar uitoefenen, te verplichten een opleiding te volgen. Ik weet niet wat er wordt verplicht aan mensen van OCMW's die aan schuldbemiddeling doen. Het is juridisch niet simpel, maar daar ga ik toch van uit. Ook advocaten moeten die opleiding volgen. Ik begrijp de aanbeveling van het centrum daarom niet zo goed.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Vanzelfsprekend onderschrijf ik de bekommernis voor het verontrustend en stijgend aantal kinderen die in armoede opgroeien of een armoederisico lopen.

Mevrouw Vogels, ik begrijp uw vraag wel, maar, met alle respect, dit is federale materie. Het zou misschien getuigen van een verregaande staatshervorming mocht een Vlaams minister omzendingbrieven kunnen uitvaardigen over federale materie. Dat neemt niet weg dat onze bekommernis dezelfde richting uitgaat.

Minister, het signaal we u dan ook willen sturen, en dat wordt onderschreven door de diverse fracties, is het volgende: waar u ook kan, trek mee aan de kar, opdat armoede, en zeker kinderarmoede, met alle mogelijke middelen zou worden aangepakt.

De heer Tom Dehaene: Minister, zoals u weet, ben ik ook OCMW-voorzitter. We hebben ooit eens de proef op de som gedaan, en met een aantal medewerkers proberen rond te komen met 50 euro per week. Dat is immers zowat de standaard. Ik kan u zeggen dat dit niet evident is. Velen slagen er niet in. Het is ook niet evident om van de ene dag op de andere om te schakelen.

We hebben daaruit één belangrijke les getrokken, namelijk dat elke situatie anders is. Ik onderschrijf dus wat mevrouw Dillen zegt: dit is niet voor niets een zeer arbeidsintensieve aangelegenheid. De schuldbemiddelaars moeten immers rekening houden met de specifieke situatie van het gezin. Wellicht kunnen er een aantal algemene bepalingen worden opgenomen, maar het lijkt me zeer moeilijk om dit alles in een keurslijf te krijgen. Mocht dat kunnen, dan zouden we niet zoveel mensen moeten inzetten om aan schuldbemiddeling, budgetbegeleiding en budgetbeheer te doen.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, deze problematiek, die hier trouwens al meermaals aan bod is gekomen, is natuurlijk belangrijk. De economische crisis maakt die waarschijnlijk ook nog belangrijker. We zijn aan het bekijken hoe we algemene afspraken kunnen maken of initiatieven kunnen nemen ter versterking van die diensten. Het woord heeft echter een enigszins andere betekenis voor de ene dan voor de andere. Als we het hebben over wat mevrouw Vogels heeft aangegeven in haar vraag, dan gaat het over de wet op de collectieve schuldenregeling, maar natuurlijk doen centra algemeen welzijnswerk en OCMW's vaak ruimer aan schuldbemiddeling, zonder dat men per se in die procedure zit. Ik moet dus verduidelijken dat dit soms niet hetzelfde is. Dat is wel belangrijk.

Uiteraard is armoede en het risico op armoede bij kinderen een zeer belangrijke materie. In het kader van het EU-voorzitterschap waren we, onder leiding van de staatssecretaris, een

soort internationale dialoog aan het organiseren over dat onderwerp. Het is evident dat, als het daarbij over kinderarmoede gaat, ik ook deze problematiek aan bod wil laten komen.

Er werd me gevraagd een omzendbrief te maken. De wet op de collectieve schuldenregeling is federale materie. Ik moet eens tellen hoeveel keer we hier vaststellen dat we contact moeten hebben met een aantal andere beleidsniveaus. Ook nadat onze juristen dit hebben bekeken, moeten we vaststellen dat het niet mogelijk is om dat op Vlaams niveau via een omzendbrief te regelen.

Ik wil als voetnoot toevoegen dat ‘respect voor de menselijke waardigheid’ als begrip niet uit het niets komt. Dat is een zeer bekend begrip. Onder meer de wet met betrekking tot de OCMW’s heeft het over de ambitie van OCMW’s om mee te werken om iedereen het recht te waarborgen op een leven dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. Dat zijn dus concepten en noties die niet zo abstract zijn, maar ondertussen door heel wat studiewerk, debat en jurisprudentie een bepaalde betekenis hebben gekregen.

Wat de collectieve schuldbemiddeling betreft, is het vaak de arbeidsrechter die er in een dossier op moet toezien dat het respect voor de menselijke waardigheid wordt gegarandeerd. Uit ons onderzoek tot nu toe blijkt dat Vlaanderen niet bevoegd is om nadere regels ter zake op te stellen in een omzendbrief.

Ik heb wel een onderonderzoeksopdracht toegewezen met betrekking tot de werking en organisatie van de erkende instellingen voor schuldbemiddeling, met het oog op een mogelijk subsidiëren en stimuleren van kwaliteit. Daarbij analyseren we ook de mogelijke samenwerkingsverbanden. Er zijn specifieke onderzoeksvragen geformuleerd met betrekking tot de werking en de organisatie van de schuldhulpverlening, in het bijzonder met betrekking tot de kwaliteit van hulpverlening. Mochten we overgaan tot een vorm van subsidiëring van de diensten voor schuldbemiddeling – en ik wil iedereen waarschuwen voor een te grote budgettaire euforie – kunnen we die subsidiëring en erkenning koppelen aan specifieke criteria en kwaliteitscriteria. Specifieke aandacht voor een leefgeld dat de menselijke waardigheid respecteert, kan dan een belangrijk element zijn.

Ik ben er trouwens van overtuigd dat dit ook een permanent aandachtspunt is bij de OCMW’s en caw’s. Mevrouw Vogels heeft ernaar verwezen: de Vlaamse wetenschappelijke budgetstandaard waarvan sprake is, werd al voorgesteld op diverse studiedagen van het VCS. Het is een van de taken van het VCS om dergelijke studies, die de kwaliteit van de schuldbemiddeling kunnen verhogen, kenbaar te maken aan de erkende diensten. Het gaat dus over de hoeveelheid financiële middelen die mensen nodig hebben om op een menswaardige manier te participeren aan onze samenleving. Het vertrekpunt bij de uitwerking van deze budgetstandaard zijn de fundamentele behoeften van mensen.

Momenteel bestaan er in de praktijk al tal van samenwerkingsvormen en overleg tussen de diensten voor schuldbemiddeling. Die samenwerking is uiteraard zinvol. Diensten geven bijvoorbeeld aan dat ze zo de juridische kennis kunnen bundelen en meer expertise kunnen opbouwen. Zoals reeds aangegeven, is een onderzoek opgestart dat een beeld moet geven van de huidige organisatie van de schuldbemiddelingsdiensten in Vlaanderen, met het oog op het stimuleren van kwaliteit en financieringsmogelijkheden. Die samenwerking in kaart brengen, de voor- en nadelen van elke werkwijze aangeven en de goede praktijken selecteren, zijn doelstellingen van het onderzoek. Eventuele beslissingen over de financiering van schuldbemiddeling in Vlaanderen zullen we dus ook daarop baseren. Ik wil echter heel duidelijk maken dat er, voor de prestaties verricht in het kader van de wet op de collectieve schuldbemiddeling, een federaal financieringssysteem bestaat. Het is niet mijn intentie om dat te doubleren of te corrigeren. Er zijn een aantal verantwoordelijkheden die zich federaal moeten vertalen en eventueel moeten worden verbeterd.

Zoals gezegd organiseert het VCS regelmatig studiedagen, waarop de samenwerking tussen de diensten onderling en tussen diensten, advocaat-schuldbemiddelaars en arbeidsrechters aan

bod komt. Er wordt geprobeerd goede praktijken voor te stellen, zodat dat ook wat kan uitdeinen.

De opmerkingen en aanbevelingen van het VCS werden op het einde van de vorige legislatuur al bezorgd aan de federale overheid, in het kader van de Interministeriële Conferentie Integratie in de maatschappij. Dat gebeurde eveneens met opmerkingen vanwege de verenigingen waar armen het woord nemen en het Vlaams Platform Schuldoverlast (VPS). Ik zal hun aanbevelingen uiteraard mee in overweging blijven nemen wanneer de wet op de collectieve schuldenregeling wordt besproken met de federale collega's. Mevrouw Dillen, ik herinner me dat, toen ik een andere functie bekleedde, de federale staatssecretaris bevoegd voor Armoedebestrijding aan de minister van Justitie voorstelde een aantal wetswijzigingen door te voeren. Een van de punten die toen op onze agenda stonden, was de vraag of het toch niet wenselijk was om een minimaal aantal fysieke contacten tussen de bemiddelaar en de betrokkene op te nemen in de regeling. De ervaring is immers dat we dit niet mogen beperken tot een soort administratieve relatie. Dat was een punt dat toen zeker op de agenda stond.

Specifiek met betrekking tot het aspect van de vorming voor advocaat-schuldbemiddelaars kan Vlaanderen natuurlijk wel initiatieven nemen. We kunnen de opleiding niet verplichten, aanzien dit dan op federaal niveau in de wet zou moeten worden ingeschreven, maar we kunnen uiteraard wel een aanbod doen. Op dit ogenblik organiseert het VCS een basisopleiding en verdiepingsmodules voor personeel van erkende diensten. Die zijn uiteraard ook toegankelijk voor anderen. De decreetswijziging van 10 juli 2008 geeft het VCS de opdracht permanente vorming aan te bieden aan alle personen die aan schuldbemiddeling doen, dus ook aan de schuldbemiddelaars van rechtswege, zoals advocaten, gerechtsdeurwaarders en notarissen. Er wordt momenteel gewerkt aan het uitvoeringsbesluit, zodat het verzelfstandigd Vlaams Centrum Schuldbemiddeling die taak in de nabije toekomst op zich kan nemen. Ik zal dit besluit nog in de loop van dit jaar aan de Vlaamse Regering voorleggen.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Het 'respect voor de menselijke waardigheid' is inderdaad een term die al jaren bestaat, maar die ook uitgehold is. Wat betekent die samen met de hoogte van ons leefloon, ons minimumloon? We zitten immers met alles onder de Europese lijn voor wat een menswaardig inkomen betreft. Iemand die moet bepalen wat een menswaardig inkomen is, zal dat al snel relateren aan het huidige leefloon en er dan nog een beetje afdoen, waardoor het respect voor de menselijke waardigheid eigenlijk voor een groot stuk uitgehold is. *(Opmerkingen van minister Jo Vandeurzen)*

Minister, er is op dit moment een zo schrijnende toename van de armoede, maar elke keer dat we hier ter zake iets voorstellen, ook vorige week nog met minister Lieten, moeten we horen dat het federale materie betreft. *(Opmerkingen van minister Jo Vandeurzen)*

Dat klopt natuurlijk wel, maar ik zal dan eens iets aanhalen dat wel Vlaamse materie is of tenminste wat deze regering als Vlaamse materie beschouwt: de Vlaamse kinderbijslag. Ik wil nog eens herhalen, en dat is eigenlijk de essentie van wat we vandaag moeten beslissen, dat we ofwel verder doen met het verspreiden van de middelen die er zijn over de hele bevolking, ofwel inzetten op de mensen en groepen die ze het meeste nodig hebben. Deze Vlaamse Regering staat dus voor de keuze, en dat is wel haar bevoegdheid, om als er bijkomende middelen zijn ofwel bijkomende kinderbijslag te geven aan alle kinderen in Vlaanderen ofwel de kinderarmoede echt aan te pakken. Dat is een Vlaamse bevoegdheid, dus laten we alstublieft stoppen met altijd maar te zeggen: "het is niet mijn bevoegdheid", want Vlaanderen kan heus wel wat doen.

Op dit moment is het, doordat Vlaanderen ook voor een deel bevoegd is voor de OCMW's, mijns inziens perfect mogelijk om een fonds te maken waar de OCMW's uit kunnen putten om bij te passen voor gezinnen met kinderen in collectieve schuldbemiddeling. Dat kan op dit

moment perfect. Laten we dus ophouden met altijd maar weer te zeggen dat we er niets aan kunnen doen, dat het federale materie is.

Die grote staatshervorming zal er, als het aan ons ligt, vrij snel zijn. *(Opmerkingen van mevrouw Marijke Dillen)*

Dat is helemaal niet nieuw, die zal er vrij snel zijn als het van de groenen afhangt. We zullen zien wie het na 13 juni voor het zeggen heeft, en als het weer allemaal mensen zijn die er alle belang bij hebben om ervoor te zorgen dat die grote staatshervorming er niet komt, dan kunnen we het ons niet permitteren om de verdere verarming van de kinderen in Vlaanderen af te doen met: “dit is niet onze bevoegdheid”. Als we een beetje creatief zijn en de usurperende bevoegdheden nu ook eens gebruiken voor het bestrijden van de armoede, dan kunnen we wel iets doen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, ik heb twee kleine opmerkingen.

Eén, u hebt mij niet horen zeggen dat het niet belangrijk is dat er misschien betere contacten zijn tussen de schuldbemiddelaar en de cliënt, want dat heb ik niet gezegd. Ik heb alleen begrip gevraagd voor de mensen van de OCMW's en de advocaten die zich met deze dossiers bezighouden en die eigenlijk verzuipen in het werk. U weet natuurlijk ook dat niet elke advocaat verplicht kan worden om als schuldbemiddelaar op te treden, dat is iets waarvoor men zich vrijwillig opgeeft. *(Opmerkingen van mevrouw Mieke Vogels)*

Mevrouw Vogels, het is inderdaad een feit dat men ervoor wordt betaald: men wordt betaald voor de uren. Gelukkig is dat vandaag het geval, toen ik stagiaire was, kreeg ik niets terugbetaald. Vandaag krijgt men gelukkig alle kosten terugbetaald, maar rijk wordt men daar echt niet van! Het is een minimum minimorum. De meeste advocaten die het doen, zijn idealisten.

Minister, wat de wenselijkheid betreft, daar hebt u gelijk in, het zou beter kunnen, maar ik vraag enkel begrip voor de situatie.

Twee, wat de opleiding betreft, kunt u als Vlaams minister van Welzijn natuurlijk de opleiding aan advocaten niet opleggen, maar ik kan u vertellen dat de balie die voorwaarden oplegt. En aangezien men geen advocaat kan zijn zonder ingeschreven te staan bij een bepaalde balie, kan men ook niet de functie van schuldbemiddelaar uitoefenen zonder die opleiding te hebben genoten. In de praktijk is die opleiding daar zonder één probleem.

De heer Tom Dehaene: Alleen zijn er de OCMW's die heel sterk een sociale invalshoek hebben als ze aan collectieve schuldregeling doen en de advocaten die heel sterk een juridische invalshoek hebben. De uitdaging voor iedereen is om een goeie mix te vinden tussen die twee. In de opleiding van advocaten zou men – zo vertelt men mij – meer op het sociale mogen focussen en misschien in de OCMW's wat meer op het juridische.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez: Vorige week is er op federaal niveau, zonder dat er nog echt een regering was, een wet op het consumentenkrediet door het parlement geraakt. Ik betreur dat, want op dat moment lag er een verslag van een interuniversitaire werkgroep voor, precies over het preventieve gedeelte en de aanpak van de schuldoverlast, die er is door de sterke toename, aan de hand van heel concrete zaken. Het is een interuniversitaire studie over de taalgrenzen heen waarin een aantal heel interessante zaken staan, ook voor dit niveau, zeker op het vlak van preventie. Ik meen dat het de bedoeling van iedereen is om te trachten die snelle toename te beperken. Het is misschien interessant om die studie eens mee te nemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■